[illegible]

…59

Ministerio de Cultura

n commissarium p venerabilem Georgium [illegible] decreto doctorem vicarium
que in Curia officialatus predicta vertebatur inter Guillermum catany
use huiusmodi in curia dicti officialatus ac coram pdicto iudice a quo ap
te aplica qua fungimur in hac parte committimus p presentes mandantes
e appellacionis causa cognoscatis et eisdem usq ad dictam sntiam diffin.
s inde habitam et actitatum in scriptis redactum et reductum sub sigillo
re ul alie substraxerint p censuram ecclesiasticam et alia iuris remedia
a nos vobis auctte aplica qua fungimur in hac parte sup pdictis omnib
pdicto iudici seu commissario qui de et sup dicta causa principali
[illegible] impendentibus [illegible] Dat [illegible] vicesimo
anni [illegible] secundo [illegible]

[illegible] tempus [illegible] fortiori [illegible]
[illegible] patri obtinui [illegible] magis [illegible]
[illegible] patri licebit [illegible]

[illegible] homines [illegible] studentes
[illegible] in a scola capituli licebit a magistro
[illegible]

[illegible] predicti [illegible] generatio
[illegible] predicatio
[illegible] die mercurij
anno a nativitate domini a millesimo

designatio
distinctio
circumscriptio

in 2a figura Triangulus [illegible]

Al molt magnifich
mess. Johan
[illegible]

[illegible] domini millesimo [illegible]
[illegible]

© 2007 Ministerio de Cultura

Al molt venable mossen Miquel mesquida en

Mallorqa

Fr

A Antonij gilaberti

Janer de

15 01

Inc 699

(c) 2007 Ministerio de Cultura

(c) 2007 Ministerio de Cultura

Deꝰ cū tua grā ſapiētia et amore incipit ars breuis: q̄ ē ymago artis: q̄ ſic intitulatᷣ: Deꝰ cū tua ſūma pfectōe icipit ars generalis ⁊c.

Ratio quare faciꝰ iſtā artē breuē ē: vt arſ magna faciliꝰ ſciatᷣ. Nam ſcita iſta: ars ſupradcā et etiā alie artes de facili poterūt addiſci ſiue ſciri. Subiectū huiꝰ artis ē reſpōdere de oībꝰ q̄ſtionibꝰ. ſuppoſito q̄ ſciatᷣ: q̄d diciᷣ p nomē. // Diuiditᷣ iſte liber ī terdeciʒ ptes ī quas ſilrᷣ ars magna ē diuiſa. / Prima pars ē de alphabeto. / Scōa de figuris. / Tertia ō diffinitōibꝰ. / Quarta de regulis. / Quinta de tabula. / Sexta de euacuatione tertie figure. / Septīa de multiplicatione quarte figure. / Octaua de mixtione pncipiorum et regularum. / Nona de nouē ſubiectis. / Decima de applicatione. / Undecima ō q̄ſtionibꝰ. / Duodecīa de habituatione. / Terdecīa de modo docendi hanc artē. // Et primo de prima parte diciꝰ ſic.

De pma parte: q̄ eſt de alphabeto.

Alphabetū poniꝰ ī hac arte: vt p ipʒ poſſimꝰ facere figuras / et cognoſcere ſeu miſcere pncipia et regulas ad inueſtigādū vitate. Nā p vnā litterā hn̄teʒ plura ſignificata: ē itlrᷣꝰ magis generalis ad recipiēdū multa ſignificata / et etiā ad faciēdū ſciaʒ. / Ipʒ q̄ ē alphabetū cordetēꝰ oʒ ſciri: alr eiʒ artiſta arte iſta nō poterit bene vti.

portet

(c) 2007 Ministerio de Cultura

B	Bonitatem	differentiaz	vtrũ	deum	iuſticiã	et auariciã
C	Magnitudiẽz	ɔcordãtiã	quid	ãgelũ	prudẽtiã	et gulam
D	Durationẽ	cõtrarietatẽ	de q°	celuz	fortitudiẽz	et luxuriã
E	Poteſtatẽ	ꝑncipium	quare	hõiez	tẽpãtiã	et ſupbiã
F	Sapiẽtiaz	medium	q̃tuz	imagiatiã	Fidẽ	et accidiã
G	Volũtatem	finem	quale	ſẽſitiuã	ſpem	et inuidiã
H	Virtutem	maioritatez	q̃do	vegetatiã	caritatẽ	et iram
I	Veritatem	equalitatem	vbi	el'ntatiaz	patiẽtiã	⁊ mẽdaciũ
K	Gloriam	minoritatem	q° m° ⁊ cũ q°	iſtr̃alitatez	// ⁊ icõſtãtiã	

/pietatez/

De ſcda pte: q̃ ẽ de figuris. Et ꝑmo de ꝑma.

Prima figura.

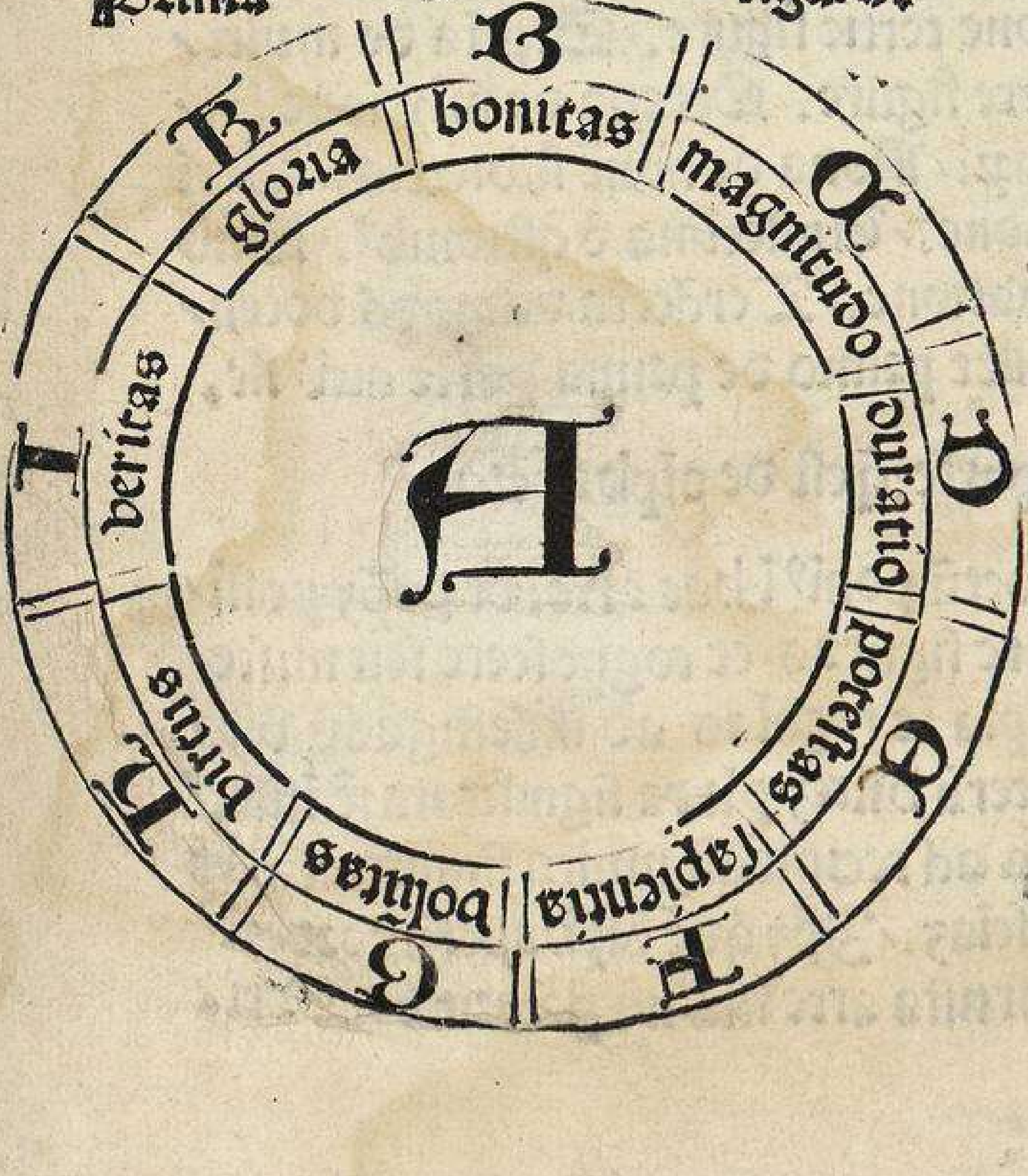

(c) 2007 Ministerio de Cultura

Ars iſta in quatuor partes diuiditur. vi-
delicet in quatuor figuras. Prima figura
eſt de. A. Ipſa quidem continet in ſe no-
uem principia. videlicet bonitatem magnitudinem
⁊c. Et nouem litteras videlicet. b. c. d. ⁊c. Ipſa q-
dem figura eſt circularis: eo ꝙ ſubiectum mutatur
in predicatum ⁊ eͦ. vt cũ dicitur: bonitas magna
magnitudo bona. et ſic de aliis. // In ipſa quidem
figura inquirit artiſta naturalem coniunctionem in-
ter ſubiectum et predicatum/ diſpoſitionem/ et pro-
portionem. vt ad faciendum concluſionem poſſit m̄-
dium inuenire. // Quodlibet principium per ſe ſum-
ptum eſt omnino generale. vt cum dicitur. bonitas
aut magnitudo. quando autem vnum principium
contrahitur ad aliud: tunc ipſum eſt ſubalternatuꝫ
vt cum dicitur: bonitas magna ⁊c. Et quando con-
trahitur aliquod principium ad ſingulare: tunc eſt
principium ſpāliſſimum ac ſpecificatũ. vt cũ dr̄ bōi-
tas petri ē magna ⁊c. Et ſic itllcͤt⁹ hēt ſcalā aſcēdē-
di ⁊ deſcēdēdi a pͥᵒ oīo generali ad nō oīo genera-
le nec oīo ſpāle/ et a nō oīo generali nec oīo ſpāli ad
oīo ſpāle. Et ſic de aſcēſu iſti⁹ ſcale pōt dici ſuo mͦ
// In pͥncipiis iſti⁹ figure ē iplicatū qdqd ē. Nā qd
qd eſt: aut ē bonuꝫ aut magnū ⁊c. ſic de⁹ et angel⁹
⁊c. qui ſunt boni et magni ⁊c. quapropter quidquid ē
reducibile eſt ad principia ſupradicta.

(c) 2007 Ministerio de Cultura

Scd̄a figura.

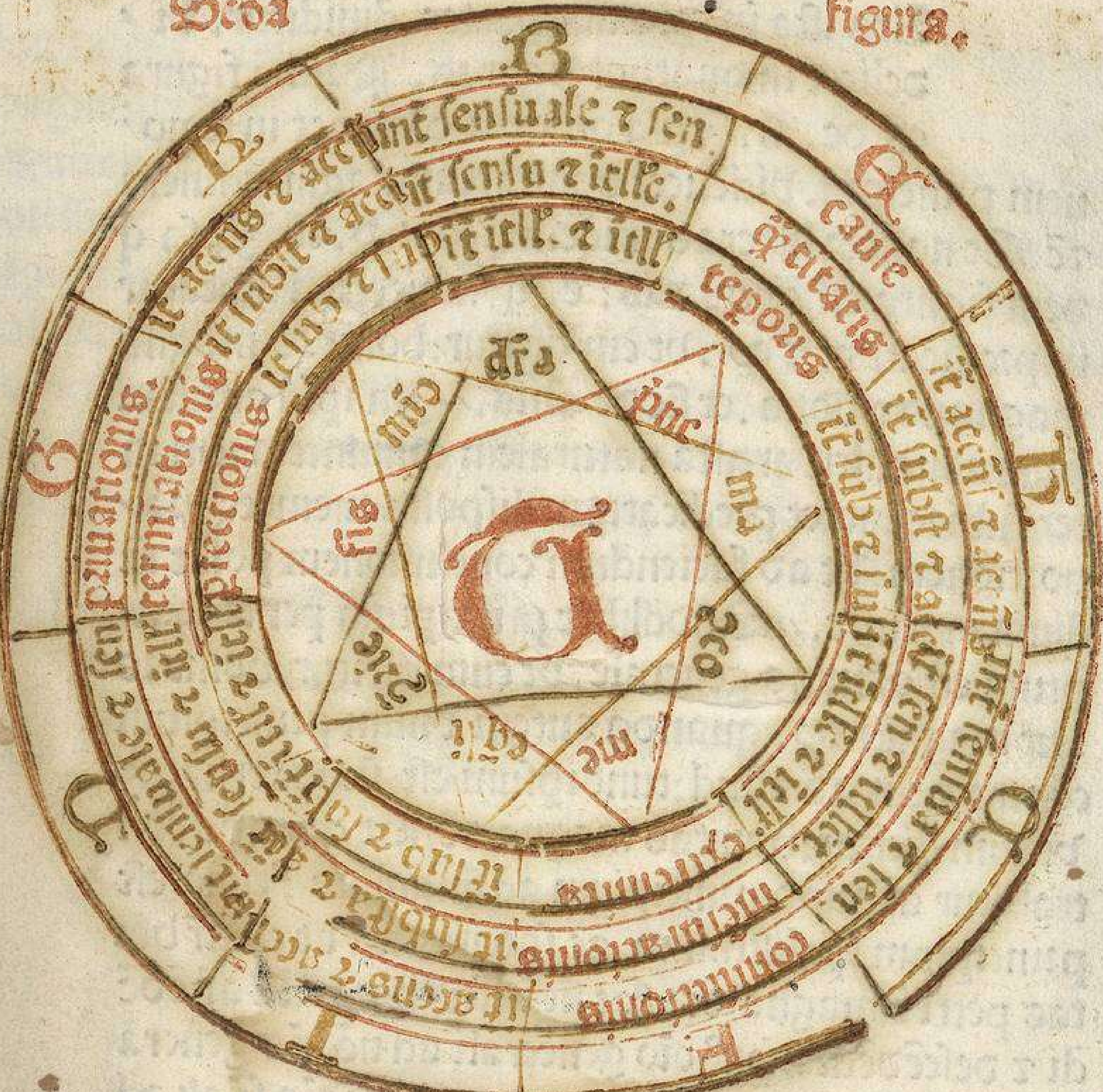

S Ecunda figura eſt per. T .nominata. Ipſa q̇dē ꝯtinet ī ſe tres triāgulos. et q̄lꝫ ē generalis ad oīa. // Prim⁹ triāgul⁹ ē de dr̄a/ꝯcordātia ꝛ ꝯrietate. In iſto cadit; q̇dq̇d ē ſcd̄ꝫ ſuū modū. Naꝫ q̇dq̇d ē: aut ē ſub dr̄a aut ꝯcordātia vel ꝯrietate. et extra iſta ꝑncipia nō ē aliq̇d repire. // Sciēdū ē ; ꝙ q̄lꝫ angul⁹ iſti⁹ triāguli hēt tres ſpēs. nā dr̄a ē īt ſenſuale ꝛ ſenſuale, vt puta inter lapideꝫ et arborē

(c) 2007 Ministerio de Cultura

Jtez īt ſenſuale et ītellectuale. vt puta īter corp⁹ et aīaz. Et aduc īt ītelletuale et ītellectuale. ſic īt aīaz et deū/ aut inter aīaz ꝛ angelū/ aut īt angelū ꝛ an/gelū/ aut īter deū ꝛ āgelū. Et ſic de ꝯrietate et ꝯcordātia pōt dici ſuo modo. Et iſta dr̄a exñs in quolz angulo iſti⁹ triāguli ē ſcala ipſi⁹ ītellect⁹: ꝑ quā aſ/cēdit et deſcēdit. vt mediū naturale īt ſubiectū ꝛ p̄/dicatū ipſe ītellect⁹ poſſit īuenire. cū q° me° poſſit cōcludere. Et ſic de ſcala ꝯcordātie ꝛ ꝯrietatis pōt dici ſuo m°. // Ali⁹ triāgul⁹ ē ō pn° me° ꝛ fine. i q° cadit q̇dq̇ ē. Nā q̇dq̇ ē: aut ē i pn° me° ul' i fie. et extra pncipia iſta nichil ē. / Jn angulo pncipii cā ſignificat cāz efficiētē/ matiale/ formalē ꝛ finalē. Quatitas/ et tp⁹. Pro q̄titate aūt ꝛ tp̄e ſignificāt alia p̄dicamēta/ et illa: q̄ ad ea reduci pñt. // Jn angulo medii ſunt tres ſp̄es medii. vt puta mediū ꝯiūctiōiſ qō exiſtit īter ſubiectū ꝛ p̄dicatū. ſic qñ dr̄ hō ē aīal īter hoīez ꝛ aīal ſunt media vita et corp⁹ ſuū ſine q̇b⁹ hō nō pōt eē aīal. Jtez mediū ē meſuratōis: qō ꝯſiſtit ꝑ actū exñtē īter agētē et agibile. ſic amare inter amātē et amabile. Et adhuc ē mediū extremitatū. ſic linea exñs īter duo pūcta. / Et iſte angul⁹ medii eſt generalis ſcala intellectui. // Anguli finis trſ ſunt ſpecies. Prima eſt finis priuationis. que qui/dē ſignificat hitū priuatū et ea: q̄ ſunt i tp̄e p̄terito Fis tmīatiōis ſignificat metas. ſic duo pūcta. i qb⁹ linea termiat' et ſic amare i amātē ꝛ amatū. // Ter

(c) 2007 Ministerio de Cultura

tia ſpẽs ẽ fis pfectõis. q̃ ẽ fis vlti⁹. ſic hõ: q̃ ẽ vt mul
tiplicet ſuã ſpẽz/ ꝛ vt deũ ĩtelligat diligat ꝛ recolat
et hui⁹modi. Iſte angul⁹ ẽ ſcala generalis ĩtellectui
//Terti⁹ triãgul⁹ ẽ de maioritate/equalitate/ ꝛ mi
noritate. et ẽ generalis ad oĩa ſcđz ſuũ modũ. Naz
q̃dq̃d ẽ: aut ẽ ĩ maioritate/ aut equalitate/ aut mino
ritate. //Maioritas hẽt tres ſpẽs. Prima ẽ: q̃ do
maioritas ẽ ĩt ſubſtãtiã et ſubſtãtiã. vt puta ſubſtã
tia celi maior ẽ q̃ ſubſtãtia ignis. Scđa ſpẽs ẽ: qñ
maioritas ẽ ĩt ſubſtãtiã ꝛ accidẽs. ſic ſubſtãtia: q̃ ẽ
maior ſua q̃titate. Subſtãtia eĩz p ſe exiſtit. accñs
vo nequaq̃. Tertia ẽ: qñ eſt maioritas ĩt accñs et
accñs. ſic ĩtelligere: qđ ẽ mai⁹ q̃ videre/ q̃ currere. et vide
Sic dcz ẽ de maioritate: ita dici põt de mĩoritate.
nã relatiue ſe hñt. // Angul⁹ de equalitate hẽt tres
ſpẽs. Prima ẽ: qñ res ſunt equales ſubſtãtial'r ſic
petr⁹ ꝛ guilerm⁹: q̃ ſunt equales ĩ ſubſtãtia. Scđa ẽ
qñ ſubſtãtia et accñs coequãt. ſic ſubſtãtia ꝛ ſua q̃
titas. Tertia ẽ: qñ ẽ equalitas ĩt accñs ꝛ accñs. ſic
ĩt ĩtelligere et amare. q̃ ſunt equalia ĩ obiecto. Iſte
angul⁹ ẽ ſcala ĩtll'ctui. p quã aſcẽdit ꝛ deſcẽdit. vt ĩ
aliis triãgulis dcz ẽ. Et qñ ĩtellect⁹ aſcẽdit ad obie
cta generalia: ipe ẽ generalis. qñ aũt deſcẽdit ad pti
cl'aria: ipe ẽ pticularis. // Iſta figura de. T. ẽ ſerui
ẽs pme figure. Nã p drãz diſtiguit ĩt bõitatẽ ꝛ bo/
nitatẽ/ ĩt magnitudĩez ꝛ bõitatẽ ꝛc. Et p hãc figu/
rã iũctã pme ĩtll'ct⁹ acq̃rit ſciãz. Et q2 iſta figura ẽ
generalis: idcirco iutelletus eſt generalis.

(c) 2007 Ministerio de Cultura

Tertia figura.

BC	CD	DE	EF	FG	GH	HI	IK
BD	CE	DF	EG	FH	GI	HK	
BE	CF	DG	EH	FI	GK		
BF	CG	DH	EI	FK			
BG	CH	DI	EK				
BH	CI	DK					
BI	CK						
BK							

t Ertia figura ꝯpoſita ē ex p̄ma ⁊ ſcd̄a. nā b.
q̄ ē ī ipſa: valet. b: q̄ ē ī p̄ma ⁊ ſcd̄a figuris. et

(c) 2007 Ministerio de Cultura

ſic de aliis lr̄is./Ipſa q̄de h̄et.xxxvi.cameras.vt
pꝫ ī ipſa.Quelꝫ camera multa ⁊ diuerſa ſignificata
h̄et ꝑ duas lr̄as ī ea ꝯtētas. ſic camera.b.c.mlt̄a ſi
gnificata h̄et ⁊ diuerſa ꝑ.b.c.et ſil'r camera de.b.d
multa et diuerſa ſignificata h̄et ꝑ.b.d.⁊c̄.et hoc iā
pꝫ ī alphabeto iā dc̄o.// In qualꝫ camera due ſūt
lr̄e ī ea ꝯtēte.et ipſe ſignificāt ſubiectū ⁊ predicatū.
ī q̄b⁹ artiſta īq̄rit mediū:cū q° ſubiectū ⁊ predicatū
ꝯiūgūt̄.ſic bonitas ⁊ magnitudo:q̄ ꝯiūgūt̄ ꝑ ꝯcor/
dātiā.et hui⁹modi.cū q° me° artiſta ītēdit ꝯcludere
et ꝓpoſitionē declarare.// In ip̄a figura ſignificatū
ē:qꝫ vnūq̄dqꝫ ꝑncipiū cuilꝫ ꝑn° attribuit̄.ſic.b.cui
attribuit̄.c.d ⁊c̄.vt pꝫ ī figura. Ratio hui⁹ ē:vt in
tellect⁹ cū oīb⁹ ꝑncipiis cognoſcat q̄dlꝫ ꝑncipiū.vt
ad eādē q̄ſtionē deducat mlt̄as rōes Et de hoc vo
lū⁹ dare exēplū ī bonitate.de qua faci⁹ ſubiectū/de
aliis aūt ꝑncipiis predicatū.vt bonitas ē magna.
bonitas ē durabilis.bonitas ē potēs.bonitas ē ſci
bilis.bonitas ē amabilis.bonitas ē virtuoſa.boni
tas ē v̄a.bonitas ē glorioſa. bonitas ē differēs.bo
nitas eſt ꝯcordās.bonitas eſt ꝯtrariās.bonitas eſt
principians.bonitas eſt medians.bonitas eſt fini/
ens bonitas eſt maiorificans. bonitas eſt coequans
bonitas eſt minorificans. Et ſicut dicimus de boni
tate:ita poteſt dici de aliis principiis ſuo modo.
//Figura iſta ē valde generalis.cū qua ītellect⁹ eſt
valde generalis ad faciēdū ſciaz.// Conditio hui⁹

(c) 2007 Ministerio de Cultura

ē:q̄ vn̄a camera nō ſit ĩ aliā. ſʒ adiuicē ɔcordēt ĩ ɔcluſiōe. ſic camera. b. c: q̄ nō ſit ĩ camerā. b. d. et ſic de aliis. Cū tali q̄dē ɔditōe ītellectꝰ ɔditionat ſe/ ⁊ facit ſcientiam.

Quarta figura

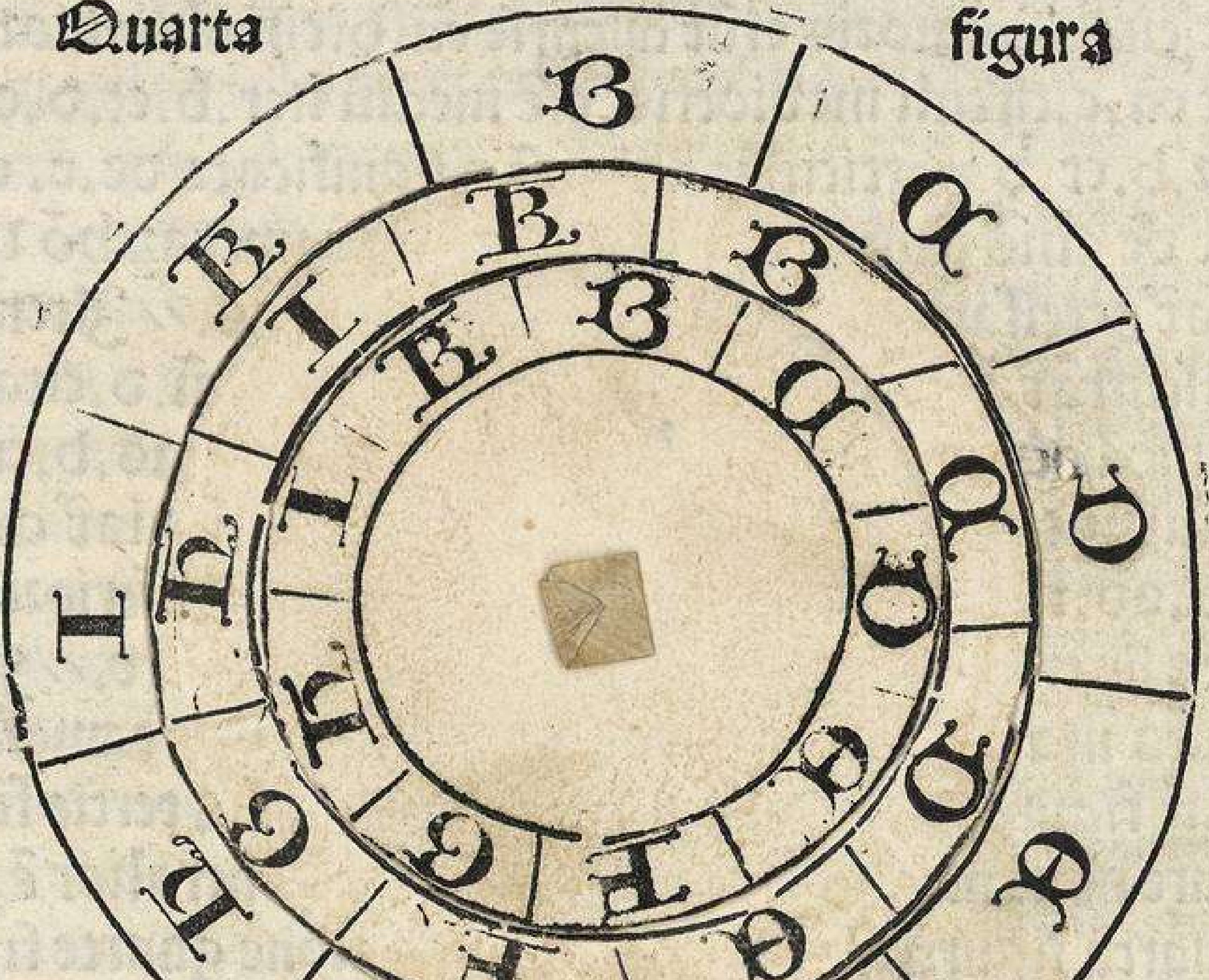

Quarta figura hēt tres circulos. quoꝝ ſupior ē imobilis. duo aūt īferiores ſunt mobiles. vt ĩ figura pʒ./ Circulꝰ mediꝰ voluiť ſub circulo ſupiori imobili. vt puta: qñ poniť. c. ſub. b./ Circulꝰ aūt īferior voluiť ſub circulo m̄dio. ſic qñ pōiť. d. ſub. c.

(c) 2007 Ministerio de Cultura

et tunctemporis formant᷑ noue̅ camere.b.c.d.e̅ v-
na camera.et.c.d.e.e̅ vna alia.et ſic de aliis./ De
iceps.e.circuli minoris ponat᷑ ſub.c.circuli medio-
cris.et tu̅c forma̅t᷑ alie.ix camere.vidl'ꝫ.b.c.e.e̅ v-
na camera.et.c.d.f.e̅ alia camera. Et cu̅ oe̅s litte-
re circuli minoris eru̅t diſcurſe cu̅.b.circuli maioris
et cu̅.c.circuli mediocris.c.e̅ mediu̅ iter.b.et.d.eo
q2.b.et.d participa̅t adiuice̅ p̱ ſignificata de.c. et
ſic de aliis cameris. Et ſic p̱ media cameraꝝ ho̅ ve
nat᷑ neceſſarias ꝯcluſiones et iuenit illas.// Iteru̅
diſcurra̅t᷑ lr̄e cu̅.b.eiuſde̅ circuli maioris cu̅.d.circu
li mediocris et.e.circuli inferioris muta̅do illas.b.cir
culi ſuperioris exiſte̅te imobili.vſqꝫq° ꝑueniat᷑ cuꝫ
.b.ad.i.circuli mediocris et ad.k.circuli iferioris
Et ſic eru̅t ducete ⁊ q̇nquagita ⁊ due camere.// Fi
gura iſta generalior e̅ q̄ tertia.q2 i qualibꝫ camera
iſti⁹ figure ſunt tres lr̄e.ſꝫ i qualꝫ camera tertie fi-
gure no̅ ſunt niſi due.et ideo itellect⁹ generalior e̅ p̱
quarta̅ figura̅ q̄ p̱ tertia̅.// De ꝯditione quarte fi-
gure e̅ q̄ itellect⁹ applicet has lr̄as ad ꝓpoſitu̅:q̇ vi
dent᷑ magis applicabiles ꝓpoſito.fc̄a camera de tri
b⁹ litteris:recipiat ſignificata lr̄aꝝ:recipie̅do ꝯueni
e̅tia̅ exiſte̅te̅ iter ſubiectu̅ et p̄dicatu̅.euita̅do ico̅-
uenie̅tia̅. Et cu̅ iſta ꝯditoe̅ itellect⁹ fac̄ ſciaꝫ p̱ quar
ta̅ figura̅.et he̅t multas ro̅es ad eande̅ ꝯcluſionem.
Dixi⁹ de quatuor figuris:quas cordeten⁹ oꝫ ſcire.
ſine q̇b⁹ artiſta no̅ pōt vti/neqꝫ praticare.

(c) 2007 Ministerio de Cultura

De tertia parte: q̃ ē de diffinitionib⁹

In hac arte ſua ꝑncipia diffiniūt᷑. vt ꝑ diffinitiones ipſa cognoſcant᷑. et vt ipſis hō vta᷑ affirmādo uł negādo. tali vo modo: ꝙ diffinitiões remaneāt illeſe. Et cū talib⁹ ꝯditionib⁹ ītellect⁹ facit ſciaꝫ. et inuenit media. et frangit ignorātiā. q̄ ſua ē inimica. // Bonitas ē ens rōe cui⁹ bonū agit bonū. // Magnitudo ē id: rōe cui⁹ bonitas duratio ⁊c. ſunt magne. // Duratio ē id. rōe cui⁹ bonitas ⁊c. durāt. // Poteſtas ē id: rōe cui⁹ bonitas ⁊c. pn̄t exiſtere et agere. // Sapiētia ē ens rōe cui⁹ ſapiēs intelligit. // Volūtas ē ens rōe cui⁹ bonitas magnitudo ⁊c. ſunt deſiderabiles ſiue amabiles. // Virt⁹ ē origo vnionis bonitatis ⁊ magnitudinis ⁊c. // Veritas ē. qḋ verū ē de bonitate magnitudine ⁊c. // Gloria ē ipſa delectatio. ī qua bonitas magnitudo ⁊c. q̄eſcūt. // Dr̄a ē id. rōe cui⁹ bōitas magnitudo ⁊c. ſunt rōes icōfuſe ſiue clare. // Cōcordātia ē id: rōe cui⁹ bonitas magnitudo ⁊c. ī vno et in plurib⁹ ꝯcordāt. // Cōtrarietas ē quorūdaꝫ mutua reſiſtentia ꝓpt̄ diuerſos fines. // Principiū ē illud: qḋ ſe hēt ad oīa rōe alicui⁹ prioritatis. // Mediuꝫ eſt ſubiectū ī q° finis īfluit pn̄°. ⁊ pncipiū refluit fini ſapiēs naturaꝫ vtriuſq;. // Finis ē id: ī q° pncipiū ꝯq̄eſcit. // Maioritas ē ymago imēſitatis bonitatis magnitudinis ⁊c. // Equalitas ē ſubiectū. ī q° finis cō

(c) 2007 Ministerio de Cultura

cordātie bonitatis ꝛ c̄. q̄eſcit. // Minoritas eſt ens circa nichil. // Dixi⁹ de diffinitiōib⁹ ꝑncipioꝝ: quas oꝫ ſcire cordeten⁹. Ignoratis eiꝫ diffinitionib⁹: ars eſt indocibilis.

De quarta parte: que eſt de regulis

r Egule iſti⁹ artis ſunt. x. queſtiōes generales, ad quas reducūt̄ oēs alie queſtiōes: q̄ fieri poſſunt. Et ſūt iſte, vtꝝ ſit, quid ē, de quo ē, quare ē, q̄tuꝫ ē, quale ē, quādo ē, vbi ē, quo modo ē, et cū quo ē. // Quelꝫ iſtaꝝ q̄ſtionū hēt ſuas ſpēs. / Utꝝ hēt tres ſpēs, dubitatiōeꝫ, affirmatiōeꝫ negatōeꝫ. vt ītellect⁹ ī ꝑn° ponat vtrāqꝫ ꝑtē eē poſſibilē. et nō liget ſe cū credere. qͦ naturalit̄ nō ē ſu⁹ act⁹. ſꝫ ītelligere. nā illā oꝫ eē vaꝫ. / Quid hēt quatuor ſpēs. Prima ē diffinitiā. ſic q̄n q̄rit̄. quid ē ītellect⁹. Et ē r̄ndēdū: q̄ ipe ē illa potēcia: cui ꝓꝓe ꝯpetit ītelligere. Scd̄a ſpēs ē: ſic q̄n q̄rit̄. ītellect⁹ quid hēt ī ſe coeēntialit̄. Et ē r̄ndēdū. q̄ hēt ſuos eēntiales correlatiuos. videlꝫ ītellectiuū, ītelligibile, et ītelligere. ſine q̄b⁹ eſſe nō pōt. et etiā ſine ipis eēt ociosus ꝛ īdigēs na t̄a fine ꝛ q̄ete. Tertia ſpēs ē. quādo q̄rit̄: q̄d ē ens ī alio. ſic quādo q̄rit̄. q̄d ē ītellect⁹ ī alio. et reſpōdēdū ē: q̄ ē bon⁹ ītelligēs ī bonitate et magn⁹ ītelligēs ī magnitudie ꝛ c̄. et ī gramatica gramatic⁹, et ī logica logic⁹ ꝛ c̄. Quarta ſpēs ē. q̄

(c) 2007 Ministerio de Cultura

do q̄rit᷑: q̄d hēt ens ī alio. vt cū dr̄: q̄d hēt itellect⁹ ī
alio. et reſpōdendū ē: ꝙ hēt ī ſcia ītelligere/ et ī fide
credere. // Regula de quo hēt tres ſpēs. Prima ē
ꝑmitiua. ſic quādo dr̄: ītellect⁹ de q° ē. et reſpondē
dū eſt: ꝙ de ſe ipſo. eo q2 nō deriua᷑ ab alio genera
li naturalr̄. / Scđa ſpēs ē: ꝙ do q̄rit᷑ ſpālr̄: de quo ē
ens. ſic qñ q̄rit᷑. de q° ē ītellect⁹. et rñdēdū ē: ꝙ de ſu
is matia et forma ſpecificis: cū q° hēt ītelligere ſpe
cificatū. / Tertia ſpēs ē: qñ q̄rit᷑ cui⁹ ē ens. ſic qñ q̄
rit᷑ cui⁹ ē ītellect⁹. ꝛ rñdēdū ē: ꝙ ē hōis: ſic ps ſui to
ti⁹. aut ſic equ⁹ ſui dñi. // Quarta regula de quare
duas hēt ſpēs. ſ. formalē ꝛ finalē. / Formalis ē: qñ
q̄rit᷑ ēs quare ē. ſic qñ q̄rit᷑: itllct⁹ quare ē. et rñdēdū
ē: ꝙ ē de ſua forma ꝛ de ſua materia ſpecificis. cuꝫ
q̄b⁹ hēt ſpecificatū ītelligere/ et cū ipſis agit ꝑ ſuaꝫ
ſpēꝫ. / Scđa ſpēs ē reſpectu finis. ſic qñ q̄rit᷑: ītelle/
ct⁹ quare ē. et rñdēdū ē: vt ſint obiecta ītelligibilia:
vt de reb⁹ ſcia hēri poſſit. // Quīta regl'a q̄rit de ꝙ/
titate. et hēt duas ſpēs. / Prima: qñ q̄rit᷑ de ꝙtita/
te ꝯtinua. vt cū dr̄: ꝙt⁹ ē ītellect⁹. et rñdēdū ē: ꝙ tā/
t⁹ ē: ꝙt⁹ ꝑ ſpūalē ꝙtitatē pōt eſſe. nō aūt ꝙtuꝫ neqꝫ
punctualr̄ neqꝫ linealr̄. / Scđa ſpēs q̄rit de ꝙtitate
diſcreta. vt cū dr̄: ꝙt⁹ ē ītellect⁹. rñdendū ē: ꝙ ē tāt⁹
quot ſunt ſui correlatiui: ī q̄b⁹ ſua eēntia ē diffuſa ꝛ
ſuſtētata. videlꝫ ī ītellectiuo/ ītelligibili/ et ītelligere
cū q̄b⁹ ē theoric⁹ et pratic⁹ generalis ꝛ ꝑticularis.
// Sexta regula ē de qualitate. et hēt duas ſpecies

(c) 2007 Ministerio de Cultura

Prima ē: qñ q̄rit: qd ē ꝓpa et ꝑmaria qualitas ītel
lect⁹. et rñdēdū ē: ꝙ ē ītelligibilitas: cū qua ipſe eſt
hītuat⁹. Intelligere aūt extrīſecū ē ꝓꝑetas ſcđaria.
et magis remota: cū ipē ītelligit hoīez aut leonē ⁊c
ex q° ītelligere ītrīſecū et ſubſtātiale ipſi⁹ ītellect⁹ ē
hītuatū. et ſilr de ītelligibili extrīſeco. Scđa ſpēs
ē: qñ q̄rit. q ē qualitas appꝓpata ītellectui. et rñdeduz
ē: ꝙ credere aut dubitare aut ſuppꝓonere. Nō eīz iſti
act⁹ ꝯpetūt ītellectui ꝓꝑe, ſʒ ītelligere. Septia rl̃a
q̄rit de tpꝛe. ⁊ hēt. xv. ſpēs. vt pʒ ī arte magna per
rl̃aʒ. c. d. k. ſignificatas. Sʒ qꝛ hec ars ē bꝛeuis: iō
ſub bꝛeuib⁹ vbis tractam⁹ ipaʒ rl̃aʒ. ſic qñ q̄rit: per
quē modū ītllct⁹ ē ī tpꝛe: cū ipſe nō ſit pūctualis, ne
qʒ linealis. et rñdendū ē: ꝙ ītellect⁹ ē ī tpꝛe. qꝛ ē īcep
t⁹ et nou⁹, et ꝯſiſtit in tpꝛe ſucceſſiue mediante motu
coꝛpoꝛis: cū q° ē ꝯiūct⁹. Octaua rl̃a q̄rit de loco.
et hēt. xv. ſpēs p rl̃am. c. d. k. ſignificatas. vt pʒ in
arte magna. ſic qñ q̄rit: ītellect⁹ vbi ē. et hic bꝛeuit̃
ē rñdū: ꝙ ipſe ē ī ſubiecto. ī q° ē ſic ps ē ī ſuo toto.
nō aūt ꝯcluſus, ſʒ diffuſus ē ī illo. Intellect⁹ eīz nō
hēt eēntiā pūctualē neqʒ linealē neqʒ ſupficiē. K
ꝯtinet duas rl̃as. vidlʒ modalē ⁊ īſtrumētalē. Re
gula modalitatis hēt quatuoꝛ ſpēs. ſic qñ q̄rit: quo
m° ītellet⁹ ē, et q° m° ps ē ī pte, et ptes ī toto, ⁊ totū
ī ptib⁹ ſuis, et q° m° trāſmitit extra ſe ſuā ſilitudīez
Ad qđ rñdū ē: ꝙ ē ſubiectiue p illū modū: p q̄ʒ ē de
ductū p ſpēs ſupꝛadictas. et ītelligit p illū modum:

(c) 2007 Ministerio de Cultura

quem habet inueniendo medium̄ exiſtens inter ſub
iectum et predicatum in figuris deſignatum: multi/
plicando ſpecies peregrinas a ſenſu et ymaginatio
ne abſtractas. et in ſuo proprio intelligibili ſunt ca
racterizate et intellecte. // Secūda regula. k. habet qua
tuor ſpecies. videlicet quando queritur: intellectuſ
cum quo eſt/et cum quo pars eſt in parte/ et parteſ
in toto/et totum in partibus ſuis/et cum quo trāſ/
mittit ſuam ſimilitudinem extra ſe. Ad quod dicendū
eſt: ꝙ ipſe eſt cum ſuis correlatiuis: ſine quibus nō
poteſt eſſe/ neqꝫ intelligere. et intelligit cum ſpecie/
bus peregrinis: de quibus facit inſtrumentum ad i
telligendum. // Diximus de regulis: cum quibus ī
tellectus ſoluit queſtiones: ducendo eas per regu/
las: reſpiciendo quid ſignificant regule et eius ſpe/
cies ſubiectiue/ deducendo queſtionem per principi
a et regulas: intelletu obiectante illam queſtionem
dubitabilem cum diffinitionibus pͥncipiorum eli/
gendo intelligendo intelligibiliter affirmatiuam vł
negatiuam. et ꝙ ipſe intellectus ſit a dubitatione ſe
paratus.

(c) 2007 Ministerio de Cultura

De quinta parte: que eſt de tabula.

bcd	cde	def	efg	fgh	ghi	hik
bctb	cdtc	detd	efte	fgtf	ghtg	hith
bctc	cdtd	dete	eftf	fgtg	ghth	hiti
bctd	cdte	detf	eftg	fgth	ghti	hitk
bdtb	cetc	dftd	egte	fhtf	gitg	hkth
bdtc	cetd	dfte	egtf	fhtg	gith	hkti
bdtd	cete	dftf	egtg	fhth	giti	hktk
btbc	ctcd	dtde	etef	ftfg	gtgh	hthi
btbd	ctce	dtdf	eteg	ftfh	gtgi	hthk
btcd	ctde	dtef	etfg	ftgh	gthi	htik
cdtb	detc	eftd	fgte	ghtf	hitg	ikth
cdtc	detd	efte	fgtf	ghtg	hith	ikti
cdtd	dete	eftf	fgtg	ghth	hiti	iktk
ctbc	dtcd	etde	ftef	gtfg	htgh	ithi
ctbd	dtce	etdf	fteg	gtfh	htgi	ithk
ctcd	dtde	etef	ftfg	gtgh	hthi	itik
dtbc	etcd	ftde	gtef	htfg	itgh	kthi
dtbd	etce	ftdf	gteg	htfh	itgi	kthk
dtcd	etde	ftef	gtfg	htgh	ithi	ktik
tbcd	tcde	tdef	tefg	tfgh	tghi	thik

Tabula iſta ẽ ſubiectũ: ĩ q° ĩtellectꝰ ſe facit vni uerſalẽ. qꝛ colligit et abſtrahit ab ipſo mlͭta ꝑticalaria oĩuz materiaꝝ: diſcurrẽdo ꝑncipia ꝑ ꝑticu

laria obiectiue/et rl'as subiectiue applicādo cuil'z q̄stioni .xx. rōes declarādo ipaz q̄stionē. Et a qual'z camera ipi⁹ colūne abstrahit' vna rō. //Tabl'a hec hēt septē colūnas. vt p̱z. ī qb⁹ ml'tiplicant' .lxxxiiii. colūne explicate ī arte magna. //In ipsa tabula .t. significat: q̄ lr̄e q̄ sunt a p̱te ante .t. sunt de p̄ma figura. et q̄ sunt post .t. sunt ō scd̄a figura. Per ipaz tabulā ītellect⁹ ē ascēsiu⁹ ⁊ descēsiu⁹. Ascēsiu⁹ est: q2 ascēdit ad p̄ora ⁊ generalio2a. Descēsiu⁹ ē. q2 descē dit ad posterio2a ⁊ p̱ticularia. /Adhuc ē copulatiu⁹ eo q2 copulat colūnas. sic columna .b.c.d. copulat cum columna .b.c.e. Et sic de alijs.

De sexta parte: q̄ ē de euacuatione tertie figure.

In tertia figura ītellect⁹ euacuat cameras eo q2 abstrahit ab ipsis tātū: q̄tū pōt reci piēdo a qual'z camera ea: q̄ significant lr̄e. vt applicet illa significata ad p̄positū Et sic facit se applicatiuū et īuestigatiuū et īuētiuū. Et de hoc da bi⁹ exēplū ō vna camera. et sic seq̄t' de illa: ita seq̄t' ō alijs. De camera .b.c. itll'ct⁹ haurit .xii. p̄positiōes dicēdo sic: bonitas ē magna/ bonitas ē differēs/ bo nitas ē ↄco2dās. magnitudo ē bona/ magnitudo ē drēns/ magnitudo ē ↄco2dās. dr̄a ē bōa/ dr̄a ē ma gna/ dr̄a ē ↄco2dās. ↄco2dātia ē bōa/ cōco2dātia est magna/ ↄco2dātia ē drēns. Fc̄is istis .xii. p̄positōib⁹

(c) 2007 Ministerio de Cultura

mutãdo ſubiectũ ĩ p̃dicatũ. et eq̃º. ſic camra ẽ vacu
ata ipis ꝓpoſitõib⁹. // Deĩde euacuet eã. xii. medius
Et dñr media eo: q2 ꝯſiſtũt ĩter ſubiectũ ⁊ p̃dicatũ
cũ q̃b⁹ ꝯueniũt genere aut ſpe. Et cũ illis mediis ĩ
tllct⁹ facit ſe diſputatiuũ et determĩatiuũ. vt cũ dr:
oẽ illð qð magnificat᷑ a magnitudĩe. ẽ magnũ. ſʒ bo
nitas ẽ id: qð magnificat᷑ a magnitudĩe. gº bonitaſ
ẽ magna. Et ſic de aliis. // Fc̃a iſta euacuatõe: itll
ct⁹ euacuet ipaʒ camerã. xxiiii. q̃ſtiõib⁹. eo ꝙ ĩ qua
libʒ ꝓpoſitõe ſunt due q̃ſtiones implicite. Et hoc ſic
Bonitas ẽ magna. Utꝝ bonitas ſit magna. Quid
ẽ bonitas magna. / Bonitas ẽ dr̃ens. Utꝝ bõitas
ſit dr̃ens. Quid ẽ bonitas dr̃ens. / Bonitas ẽ ꝯcor
dãs. Utꝝ bonitas ſit ꝯcordãs. Quid ẽ bõitas ꝯcor
dãs. / Magnitudo ẽ bõa. Utꝝ magnitudo ſit bõa
Quid ẽ magnitudo bona. / Magnitudo ẽ dr̃ens.
Utꝝ magnitudo ſit dr̃ens. Quid ẽ magnitudo dif/
ferẽs. / Magnitudo ẽ ꝯcordãs. Utꝝ magnitudo ſit
ꝯcordãs. Quid ẽ magnitudo ꝯcordãs. / Dr̃a ẽ bõa
Utꝝ dr̃a ſit bõa. Quid ẽ dr̃a bõa. / Dr̃a ẽ magna
Utꝝ dr̃a ſit magna. Quid ẽ dr̃a magna. / Dr̃a ẽ ꝯ
cordãs. Utꝝ dr̃a ſit ꝯcordãs. Quid ẽ dr̃a ꝯcordãſ
Concordãtia ẽ bõa. Utꝝ ꝯcordãtia ſit bõa. Quid
ẽ ꝯcordãtia bõa. / Cõcordãtia eſt magna. Utꝝ cõ
cordãtia ſit magna quid eſt ꝯcordãtia magna. Cõ
cordãtia eſt dr̃ens. Utꝝ cõcordãtia ſit dr̃ens. quid
ẽ cõcordãtia dr̃ens. // Fc̃a iſta euacuatõe q̃ſtionũ:

(c) 2007 Ministerio de Cultura

itll'ct⁹ euacuet camerã cũ diffĩtõib⁹ bonitatis et ma gnitudĩs/et cũ trib⁹ ſpẽb⁹ drẽ ꝛ cõcoꝛdãtie. vt pꝫ ĩ figura ſcđa.//Deĩde euacuet camerã cũ trib⁹ ſpẽb⁹ rl'e.b.et cũ quatuor ſpẽb⁹ rl'e.c./Et expedita iſta e uacuatione:itll'ct⁹ ſoluit pꝛedcãs q̃ſtiones ĩ illa eua cuatõe ſequẽdo ꝯditõeꝫ camere affirmãdo l'negãdo Et ſic itll'ct⁹ expellit ð camera dubitatões/et ꝯſiſtit ĩ illa q̇etiu⁹ et aſſertiu⁹.et etiã cognoſcit ſe valde ge neralẽ et artificatũ et de magna ſcientia hĩtuatum.

De ſeptia pte:q̃ ẽ de ml'tiplicatõe quarte figure.

m Ultiplicatio quarte figure ꝯſiſtit ĩ hoc:vi delꝫ ꝙ camera.b.c.d.ĩ quarta figura ſiue tabula ſignificat:ꝙ.b.vnam ꝯditionẽ hẽt cũ.c. ꝛ aliã cũ.d.et.c.vnã cõditõeꝫ cũ.b.aliã cũ.d et.d hẽt vnã cõditõeꝫ cũ.b.aliã cũ.c Et ſic ſunt ĩ ipſa camera.vi.cõditões:cũ q̇b⁹ itellect⁹ ſe cõditõat et diſponit ad ĩueſtigãdũ et ĩueniẽdũ ꝛ obiciẽduꝫ ꝛ ꝓbãdũ ꝛ determinãdũ.//Poſt iſtas.vi.cõditões ĩ tellect⁹ acq̇rit alias.vi cõditões voluẽdo circulum mĩoꝛẽ/ponẽdo ſuũ.e.ſub.c.circuli mediocris ſub q° erat ſuũ.d. Et q꜠ mutata ẽ camera:idcirco mutãt' ei⁹ cõditões.Et ſic itellect⁹ hĩtuat ſe ð.xii.cõditõib⁹ Et ſic ꝑ alias camras multiplicãdo colũnas/ꝛ vol uẽdo eas.Cõditões quas itellect⁹ ml'tiꝑlicat ꝑ iſtũ modũ ſunt difficiles ad numerãdũ.Nã de qualibet

(c) 2007 Ministerio de Cultura

camera pōt intellect⁹ ſic euacuare .30. ꝓpoſitiones et .xc. qſtiones. ſic de camera tertie figure videlꝫ .b.c. ſunt .xii. ꝓpoſitiones et .xxiiii. qſtiones. Et in iſto paſſu cognoſcit ſe ītellect⁹ valde generalē et artificatū ſupra aliū ītellectū ignorātē iſtā artē: deducēdo ipꝫ ad multa īcōueniētia ꝛ īpoſſibilia. Et ſic ſophiſta corā tali ītellectu nō pōt ſtare. eo qꝛ ītellect⁹ artiſte hui⁹ artis vtit̄ ꝯditōib⁹ ꝑmitiuis et naturalibus ſophiſta aūt ſcōarius ꝛ extra naťaꝫ conſideratis. vt patet in arte magna.

De octaua pte: q̄ ē de mixtione ꝑncipioꝝ ꝛ rlaꝝ

In pte iſta ītellect⁹ miſcet vnū ꝑncipiū cū alio diſcurrēdo qōlꝫ ꝑncipiū ꝑ oīa ꝑncipia cū ſua diffinitōe. et diſcurrendo qōlꝫ ꝑncipiū ꝑ oēs ſpēs rlaꝝ. Et ꝑ talē diſcurſū ītellect⁹ hēt notitiā de quolꝫ pn°. Et tot vicib⁹ quot miſcet ipꝫ diuerſimode: hēt notitiā diuerſaꝫ ab ipo. Et tot media q̄ ītellect⁹ īuenit ad ꝯcludēdū. qs nō poſſꝫ numerare: ītellectu euacuāte ipaꝫ mixtionē. ſic euacuauit camerā .b.c. vt ſupradcꝫ ē. Iſta mixtio ē cētrū et fūdamētū ad īueniēdū mltas ꝓpoſitiones qſtiones ꝛ media ꝯditiones ꝛ ſolutiones ꝛ etiā obiectiones. ſꝫ h° exēplificare dimitti⁹ ītellectui bn̄ ītuēti cauſa breuitatis et qꝛ ī arte magna ē declarat⁹ et exēplificat⁹ mod⁹ mixtionis. Alter⁹ iſta mixtio ē ſubiectū et

(c) 2007 Ministerio de Cultura

refugiũ artiſte hui⁹ artis. vt ĩueniat ĩ ipſa: quidq̇d vult ad placitũ. Nã ſi ĩdiget aliq⁹: qđ ſit de genere bõitatis: diſcurrat ipã bonitatẽ p oĩa pncipia ⁊ regulas. et ĩueniet de ipſa q̇dq̇d ĩtelligere voluerit. et ſic dixi⁹ de bonitate: ita põt dici de aliis pncipiis. //Jſta mixtio ẽ ſic ꝯditõata ſeu ordĩata: ſic vna ĩs ẽ diſticta ab alia re. Nã ſi diſcurrat diuĩa bõitas p pncipia ⁊ rl'as: ipſe q̇dẽ diſcurſus diẽ bonitatis req̇rit altiores diffitões ⁊ ſpẽs rl'aꝝ q̃ diſcurſus boni/tatis angeli/et diſcurſus bonitatis angeli q̃ diſcurſus bonitatis hõis/et diſcurſus bonitatis hõis q̃ leonis. et ſic de aliis ſuo modo.

De nona pte: q̃ ẽ de nouẽ ſubiectis.

i N arte iſta ponũtr nouẽ ſubiecta ĩ alphabeto ſignificata. ĩ q̇b⁹ cadit: q̇dq̇d ẽ. et extra ipa nichil ẽ./Primũ ſubiectũ ẽ de⁹ p. b. ſignifica/tũ. Scđꝫ angel⁹ p. c. ſignificatũ./Tertiũ celũ p. d. ſignificatũ./Quartũ ẽ hõ p. e. ſignificatũ./Qũitũ ẽ ymagĩatiua p. f. ſignificatũ./Sextũ ẽ ſenſitiua p .g. ſignificatũ./Septimũ ẽ vegetatiua p. h. ſignificatũ. Octauũ ẽ elntatiua p. i. ſignificatũ./Nonũ ⁊ vltimũ ẽ iſtrũalitas p. k. ſignificatũ./Quoniã ĩ arte magna q̈lꝫ iſtoꝝ ſubiectoꝝ ẽ deductũ p pncipia et regulas. idcirco ipa hic nõ diſcurrẽ⁹. qꝛ hac artẽ breuiorẽ illa volũ⁹ facere/ et etiã qꝛ illa deductio ĩ hac

(c) 2007 Ministerio de Cultura

arte ē iplicata. quapꝑt illā dimitti⁹ itellectui bñ itu
ēti. et ſufficit exēplū datū i tertia figura: i qua appli
caui⁹ oīa pncipia ad bonitatē. et etiā ad itllctū oēs
rlās hui⁹ artis. Tractatū iſtoꝝ ſubiectoꝝ ɔſidrā⁹ cū
.iiii. ɔditōib⁹. vt p ea ſ itllct⁹ ſit ɔditōat⁹ ad diſcurrē
dū pdca ſubiecta p pncipia et rlās ɔditōalr: ſcḋz ꝙ
qōlz ſubiectū ē ɔditōatū p ſuā eentiā ⁊ natāz. Naz
dīa bonitas vnā ɔditōez hēt i deo/ et bonitas ange
lica aliā i ipo āgelo. et ſic de aliis ſuo mº. Et hº idē
ſeqr̄ de rlis ſuoº. / Prima ɔditio hec ē: vt qōlz ſub
iecū ſuā hēat diffinitionez: cū q̄ ſit drēns ab oī alio
ſubiecto. et ſi q̄rat̄ aliqd ō ipo ſubiecto: ꝙ rñdeatur
tali mº affirmādo l negādo: vt diffitōes pncipiorū
ɔueniāt cū ipa diffitōe. Et ſic de rlis ſine aliqua le
ſione pncipioꝝ ⁊ rlāꝝ. // Scḋa ɔditio ē: ꝙ i iudicio
ſiue pratica ɔſeruet̄ drē ſubiectoꝝ. ſic dīa bonitas:
q̄ drt a bonitate angelica p ifitatē ⁊ etnitatez. eo ꝙ
talis bonitas ē ei rō: ꝙ faciat bonū ifinitū ⁊ etnū.
bonitas aūt angelica nequaꝙ. finita qȯē ⁊ noua ē.
/ Tertia ɔditio ē: ꝙ ɔcordātia q̄ ē iter vnū ſubiectū
⁊ aliud nō deſtruat̄. ſic ɔcordātia q̄ ē iter deū ⁊ an/
gelū. ɔcordāt eīz i ſpualitate. et ſic de aliis pōt dici
ſuoº. // Quarta ɔditio ē: ꝙ ſcḋz ꝙ vnū ſubiectū eſt
nobili⁹ ⁊ alti⁹: attribuat̄ ei nobiliora ⁊ altiora pnci
pia ⁊ rlē ꝙ aliis. ſic de⁹: q̄ ē nobili⁹ ⁊ alti⁹ ſubiectū ꝙ
angel⁹/ et angel⁹ ꝙ hō. et ſic de aliis ſuo modo.

(c) 2007 Ministerio de Cultura

De deo ꝑ ꝓncipia et rl'as deducto.

(1) Deꝰ ē diſcurribilis ꝑ ꝓncipia ⁊ rl'as. Nā deuſ ē boꝰ magnꝰ ⁊c. ipi mľte diffitōes pñt dari largo mᵒ diffiēdo. ſ3 hic ei vnā dāꝰ. Deꝰ ē ens: qđ extra ſe nō īdiget aliqᵒ. ī ipo nāq3 totľr ſunt oēs pfectiōes. Cū iſta qđ ē diffinitōe ē deꝰ dñs ab oī alio ente. oīa ei alia entia indigēt aliqᵒ extra ſe. In deo non ē aliq̄ cōtrarietas neq3 minoritas. quia principia priuatiua ⁊ defectiua ſunt. veruntamen in deo eſt maioritas reſpectu aliorum entium. ⁊ equalitaſ nam equalia principia habet: videlicet bonitatem et magnitudinem ⁊c. et equales actus et relationeſ habet. In deo eſt differentia reſpectu correlatiuorum: ſine qua ipſi correlatiui nequaq̄ eſſe poſſunt neq3 deus abſq3 ipſis poſſet habere actionem intrīſecā infinitam et eternam. Ideo ſine ipſis omnes ſue rationes eſſent ocioſe: quod eſt valde impoſſibile. In deo eſt concordantia: vt cu3 ipſa diſtet mľtum et infinite a contrarietate. et vt ſua correlatiua conueniant infinite et eterne in vna eſſentia et natura. et ſic de ſuis rationibus pōt dici. In deo nō eſt quantitas neq3 tempus neq3 vllum accidens. ratio huiꝰ ē: q2 ſubſtātia ſua ab oī accñte ē ſegregata et denudata. nā īfinita et etña ē. Deꝰ ſic ꝯditōat' ꝑ. iiii. ꝯditōes ādcas. vid3 q̄ ītľlctꝰ ītľligit ſe ꝯditōatū ad ītelligēdū deu3 et ea: q̄ de deo dici pñt ꝑ ꝓncipia ⁊ rľaſ do aꝑpataſ. Adhuc ꝯnoſcit ⁊ ītľligit

(c) 2007 Ministerio de Cultura

ꝙ ſi angelus habet naturale poſſe in ſe et ſic de a/
liis. multomagis deus: cum ſit ſubiectum maius.
vt patet per locum a minori ad maius.

De angelo ꝑ ꝓncipia et regulas deducto.

Angelꝰ ē deducibilis per principia et regulas ipſe q̇dez naturalem bonitatem magnitudiez duratione͂ hēt rc̄. Et diffinit̄ ſic. Angelꝰ ē ſpiritus nō ꝯiunctꝰ. In ipſo nō ē ꝯtrarietas naturalis. nam ipſe incorruptibilis ē. In ipſo ē materia de bilibuſ. ſ. de bonificabili et magnificabili rc̄. vt ꝑ ſpeciez ſc̄daz regule de. d. ſignificatū ē. // In angelo ē ma ioritas. eo: q: eſt magis ſimilis deo ꝙ̄ homo. q: al tiora ꝓncipia et regulas hēt ꝙ̄ hō. Et in iſto paſſu cognoſcit intellectꝰ: ꝙ ſi hō nō poteſt vti ſenſibꝰ abſ ꝗ organo: non ſequitur propter hoc: ꝙ angelus nō poſſit ſine organo. nam angelus eſt ſuperior. Et in iſto paſſu cognoſcit intellectus: ꝙ angeli loqui poſ ſunt inter ſe/ et agere in nobis abſꝗ organo/ et trā ſire ab vno loco in alium ſine medio. Et ſic de aliiſ vt patet per intellectum diſcurſum ꝑ regulas. / In angelo eſt differentia. nam ſuus intellectus volun/ tas et memoria differentes ſunt inter ſe. Et equali tas intelligendi et amandi ⁊ recolendi eſt in angelo rōe obiecti ſupꝑremi. vt deꝰ: q̇ equalit̄ ē itelligibilis amabilis et recolibilis. // In angelo eſt minoritas

(c) 2007 Ministerio de Cultura

q: ex nihilo ipſe eſt creatus.

De celo p pncipia et r'as ducto.

C Elum hēt naturalem bonitatez magnitudinē duratōnē et cetera. Et ſic diffinit. Celuz eſt prima ſubſtātia mobilis. et ī eo nō eſt ꝯrietas. non enī eſt ex principiis ꝯtrariis cōpoſitū. In ipſo eniz ſunt inſtinct⁹ ⁊ apetit⁹ naturales. et p conſequens mot⁹. ſine q° non poſſet hēre naturalem inſtictuz et appetituz. Verūtamē in eo ē pricipiū. efficiens enī ē in iferioribus. Et etiā eſt cōſtitutū ex ſua forma ⁊ matia ſpecificis: vt agat p ſuā ſpeciez. ſuus mot⁹ eſt ei finis ⁊ ꝗes. Celuz ē in ſuo loco ſic corpus ī ſua ſupficie. Ad huc eſt in tempore. ipſuz quoqꝫ nouū eſt. Et eſt etiā in tempore ſic efficiens in ſuo efectu. Et ſic de aliis ſuis accidentib⁹ ſuo modo.

De homine p pncipia et regulas ducto

H Omo ē cōpoſit⁹ ex aīa ⁊ corpore: ratōe cui⁹ ꝯducibiliſ ē p pricipia ⁊ r'as duob⁹ modis vidlz modo ſpūali ⁊ corporali. Diffit ſic. homo ē aīal homificās. In homie ſunt oīa pncipia ⁊ rle dupliciter ꝓpter duplicitatē nature. ſ. ſpūaliſ ⁊ corporaliſ ex qb⁹ ē ꝯſtitut⁹. iō ē magis generalis ꝙ aliud ens creatū. rōe cui⁹ poteſt dici proculdubio: ꝙ homo eſt maior pars mundi.

(c) 2007 Ministerio de Cultura

De ymaginatiua p pncipia et rl'as ducta.

In ymaginatiua ſunt principia et regule ſpe-
cifice ad ymaginandũ ymaginabilia. ſicut i a
damante ad trahẽduz ferrũ. Et diffinit̃ ſic. ymagi
natiua ẽ illa potentia: cui pꝛopꝛie ꝯpetit ymagina
ri. Ideo ymaginatiua ducta p principia et regulaſ
itellect⁹ quidẽ de ipſa hẽt magnã notitiam. et etiã
de his/ que ꝯueniunt ymaginatie. // ymaginatiua
extrahit ſpecies a ſenſatis cum ſenſib⁹ particulari-
bus. et hoc ẽ cum ſuis correlatiuis per ſecũdaz ſpe
ciẽ regule. c. ſignificatiſ. Et cũ bonitate facit bonaſ
illas ſpecies/ ꝛ cuz magnitudine magnificat illas.
ſic quãdo ymaginat̃ vnum magnũ montẽ aureum
Cũ minoritate aũt minorificat ens. ſic qñ ymgina
tur vnũ pũtũ idiuiſibile. //ymaginatiua hẽt inſtin
ctũ. ſic bruta aĩalia hẽnt induſtriã ad viuenduz/ et
ſic capra ad euitãdũ lupũ. // Ymaginatiua hẽt ap
petitũ ad ymaginãdũ ymaginabilia: vt quieſcat i
illo. ymaginãdo illud ſenſus particulares vtentes
ſenſibilib⁹ ipediunt ymaginatiue ſuuz actuz: ꝙ nõ
poteſt hẽre ipſuz. ſic videns cum occulis coloratuz.
tunctempoꝛis ymaginatiua non habet ſuum actuz
videlicet ymaginarí non poteſt ymaginabile pere-
grinum/ quouſqz habẽs occulos claudit illos. et tũc
ymagiatiua hẽt ſuũ actũ ſiue põt hrẽ illũ. vides ei

(c) 2007 Ministerio de Cultura

magis attingit coloratum videndo q̄ ymaginan-
do. Senſatū eiꝫ magis eſt circa ipſum ſenſum. yma
ginatiua autē mediāte ſenſu ymaginabilia attigit.
ymagiatiua nō ē ita generalis potētia ī ſenſatiſ: ſic
ſenſitiā. vt pꝫ p̱ tactiuā: cū qua hō tenēs lapidē: in
vno et eodē tp̄re ſentit diuerſa et plura. vt lapidis
pōderoſitatē frigiditatē/aſpitatē/atqꝫ duritiem. y
magiatiua aūt nequaq̄: niſi ſucceſſiue. Et ſic de ſi
milibus iſtis. Et hec ſufficiant cauſa breuitatis.

De ſenſitiua p̱ p̄ncipia et rl'as ducta.

Pri̅cipia ꝛ rl'e ſunt ī ſenſitiua p̱ modū ſpecifi
catū. Nā vnū poſſe hēt p̱ viſuꝫ/aliud p̱ audi
tū/ꝛc. Et hᵒ maxie faciūt due ꝓpetates inſtictꝰ ꝛ ap
petitꝰ. Et diffi ē ſic. Sēſitiā ē potētia: cui ꝓpe cōpe-
tit ſentire.// Sēſitiua cāt ſenſata cū ſuis p̄ncipiis ꝛ
rl'is ſpecificis. Ipa ē generalis p̱ ſenſuꝫ cōeꝫ. p̄ticu
laris aūt p̱ ſenſus p̄ticlares. Per ſenſū cōeꝫ hēt cor
relatiuos comunes. per particulares autem ſenſus
habet correlatiuos particulares. Uita radicabilis
ſenſitiue viuit ex vita vegetabili: cum qua eſt con-
nexa/et in ea plantata: ſic vegetatiua in elementati
ua. Senſitiua per omnes ſenſus ſentit. obiecta ſic
p̱ viſum ſentit coloratum. et per auditū vocē m̄diā
te affatu ei noīante illā. abſqꝫ eiꝫ affatu auditꝰ q̄d ē
nō pōt ſētir̄ vocē. Et iſto paſſu cognoſcit intellectꝰ

(c) 2007 Ministerio de Cultura

q affatus ſit ſenſus.

De vegetatiua p pncipia et regulas ducta.

In vegetatiua ſunt pncipia ⁊ rle ſpecifice: cuz qb⁹ plāte agūt ſcđz ſuas ſpēs: ī quibus ſunt piper cū agit ſcđz ſuā ſpēz/ ⁊ roſa ſcđz ſuā/ ⁊ lilium ſcđz ſuā.// Principia vegetatiue ſunt ꝯdenſiora q ſenſitiue. et ſenſitiue q imagiatiue pncipia. Et diffinitr ſic. vegetetiua ē potētia: cui ꝓꝓe ꝯpetit vegetare. Ipa quidem ſic vegetat elementata ſuo modo. ſicut ſenſitiua ſentit vegetata ſiue elementata. Uegetatiua tranſmutat elementatiuam in ſuam ſpeciē per modum generationis. et ex illa viuit et creſcit ⁊ nutritur. vegetaiua quidem moritur elementatiua ſibi deficiente. ſicut lumen moritur ī lampade oleo deficiente.

De elementatiua p pncipia et rlas ducta.

In elementatiua ſunt principia et regule ſpecifice: cuz quibus hēt mltas ſpecies videlicet aurum et argentuz magnetē ⁊ huiuſmodi. Et difinitur ſic. Elementatiua eſt potentia: cui proprie cōpetit elemētare. Ipa hēt correlatiuos cōmunes ſic ſenſitiua. Et ſic ď pticularib⁹ ſuis poteſt dici. videlicet de igne aere aqua et terra: que hñt ſuos corre/

(c) 2007 Ministerio de Cultura

latiuos. ſine quibus ipſa elementa eſſe non poſſunt ſicut et ipſa correlatiua ſine elementis eſſe non pñt. que ſunt vltima fundamenta ipſius elementatiue. Et ipſa elementatiua per ipſa habet punctos lineas figuras longum latum et profundum et corpus plenum qualitates et complectiones duriciem aſperitatem leuitatem ponderoſitatem et cetera. Et in iſto paſſu cognoſcit intellectus ꝗ elementa ſunt actualr̄ in elemẽtatis: tñ remiſſo modo. alr̄ elemẽta non hn̄t ex quo eſſent/ neqꝫ eſſent de genere ſubſtãtie/ neqꝫ hn̄t formã materiã motũ inſtinctũ lõgũ latũ ⁊ plenũ/ neqꝫ appetitũ. qḋ eſt valde impoſſibile et abſurdum dicere.

De inſtrumentalitate.

i Stud ſubiecũ eſt de inſtrumentalitate. ⁊ ꝯſiḋrat̄ duob⁹ modis. ſ. nat̄alr̄. vt occul⁹. q̇ eſt inſtr̄m ad videndũ. et moralr̄. ſic iuſt⁹ ad iudicãdũ et martell⁹ ad fabricãdũ. // Inſtr̄ꝫ q̇deꝫ nat̄ale pōt cognoſci deducendo ipꝫ ꝑ ꝑncipia ⁊ rl̄as huius artis ſuo ſpecificato modo. Silr̄ ⁊ inſtr̄ꝫ morale ꝑ eadeꝫ ꝑncipia ⁊ rl̄as ſuo modo ſpecificato. // Differũt eiꝫ inter ſe inſtr̄a nat̄alia ⁊ moralia. Talẽ aũt deductioneꝫ ſiue diſcurſuꝫ dimittimus intellectui bñ intuenti. Et ſi intellectus artiſte deficit in tali deductõe recurrat ad artem magnam. in qua largius tractamus de moralibus. // Sed quia de moralibus

(c) 2007 Ministerio de Cultura

mentionem fecimus in alphabeto: idcirco volumuſ diſcurrere per inſtrumenta moralia. vt per diffiniti ones pncipia ⁊ rl'as artiſta hēat notitiā ō moralib⁹ ./ Inſtrūatiua ē potētia: cū qua moralis agit mora lr./ Juſticia ē hīt⁹: cū qᵒ iuſt⁹ agit iuſte./ Pruden tia ē hīt⁹: cū qᵒ prudēs vtif prudēter./ Fortitudo ē hīt⁹ cū qᵒ fortis corde agit viriliter./ Tēpātia ē hī t⁹: cū qᵒ tēpat⁹ vtif i agēdo tēpate./ Fides ē hītus cū qᵒ aliqs credit id eē ver: qd nō ſentit/ neq itelli git./ Spes ē hīt⁹. cū qᵒ aliqs ſpat a dño veniā da ri et gloriā. et ꝯfidit ſe i ſuo bono et potente amico. / Caritas ē hīt⁹. cū qᵒ hñs bona ꝓpa: illa facit cōia / Patiētia ē hīt⁹: cuȝ qᵒ patiēs vicit/ et nō vicitur. / Pietas ē hīt⁹: cū qᵒ pi⁹ dolet de dolore ꝓximi ſui / Auaricia ē hīt⁹: cū qᵒ diues ē pauper et mēdicat. / Gula ē hīt⁹: cū qᵒ guloſus ē icarcerat⁹ i poſter i i firmitate ⁊ i pauptate./ Luxuria ē hīt⁹: cū qᵒ hō v tif ſuis potētiis idebite ⁊ ꝯ matrīoniū./ Supbia ē hīt⁹: cū quo ſupb⁹ conaf hoīb⁹ ſupeē et ē ꝯ hūilita tē./ Accidia ē hīt⁹: cū quo accidioſus cōdolet de bo nis alterı⁹/ ⁊ gaudet de malis illi⁹./ Inuidia ē hīt⁹ cū quo īuidioſus appetit īiuſte bona alteri⁹./ Jra ē hītus: cū quo iratus ligat ſuā deliberatōēȝ ⁊ liber tatē./ Mēdaciuȝ ē hītus: cū quo mendax fatef ſiue teſtatur contra veritatem rei./ Inconſtantia eſt ha bitus: cū quo inconſtans eſt multifarie variabilis. // Dictuȝ eſt de nouē ſubiectis de qbus artiſta pōt

(c) 2007 Ministerio de Cultura

hre notitiã diſcurrẽdo ea p pncipia ⁊ rlas hui⁹ artis

De decima pte: q̃ ẽ de applicationib⁹.

a Pplicatio diuidr i. 3. ptes. pma ẽ qñ applicat̃ iplicitũ ad explicitũ. ſcda ẽ. qñ abſtractũ applicat̃ ad ↄcretũ. tertia ẽ qñ q̃ſtio applicat̃ ad loca hui⁹ artis. Et pmo d pma pte ſic dici⁹ ſi termini q̃ſtionis ſint iplicit: applicẽt̃ ad terminos hui⁹ artis explicitos. ſic qñ q̃rit̃: vtꝝ deus ſit. aut vtꝝ ſint angeli/ et ſic de aliis: applicẽt̃ ad bonitatẽ ⁊ magnitudiẽ ⁊c. vidlꝫ vtꝝ ſit bonũ ⁊ magnũ ⁊c. deũ eẽ et eẽ angelũ.// De ſcda pte ſic ẽ dicẽduꝫ ſi termini q̃ſtionis ſunt abſtracti: applicent̃ ad ſuos terminos ↄcretos. ſic bonitas ad bonũ/ magnitudo ad magnũ/ et color ad colozatũ. et ſic d aliis. Et videat̃: p q̃ꝫ modũ ſe hñt termi⁹ abſtract⁹ ⁊ terminus ↄcret⁹ diſcurrẽdo p pncipia ⁊ rlas.// Tertia ps eſt d applicatoẽ ad locũ. et diuidr i. 13. ptes. q̃ ſunt hec pma figura/ ſcda/ t̃tia/ quarta figura/ diffitões/ rle/ tabula/ euacuatio tertie figure/ m̃ltiplicatio quarte figure/ mixtio pncipioꝝ ⁊ rlaꝝ/ et nouẽ ſubiecta/ cẽtũ forme/ q̃ſtiones. Iſte ptes pnoiate applicẽt̃ materie q̃ſtionũ: ſcdꝫ q̆ eis ↄpetit. Nã ſi materia q̃ſtionis ↄpetit pme figure: ipa applicet̃ ad pmã figuraꝫ ⁊ ſo⁹ ipi⁹ q̃ſtiõis hauriat̃ a textu pme figure tali m⁹ affirmãdo vl̃ negando: q̆ textus remaneat illeſus.

(c) 2007 Ministerio de Cultura

Et ſic dixi⁹ de ꝑma figura: ita pōt dici de aliis ꝑti b⁹ ſuoꝰ. Et hec de applicatōe ſufficiāt ſuoꝰ cā breui tatis. Et ſi ītellect⁹ artiſte deficit ī applicādo termi nos: recurrat ad artē magnā. nā ī eadē de his lar gius ꝑtractatur.

De centum formis.

i **N**ista ꝑte ponūť. c. forme cū eaꝝ diffitionib⁹ vt ſubiectū extēdať ad ītellectū. Nā ꝑ forma rū diffitōes ītellect⁹ q̇dē erit cōditōat⁹ ad diſcurrē dū illas ꝑ ꝑ̇ncipia ⁊ r̄las. Et ꝑ talē diſcurſuꝫ ītlłct⁹ hēbit notitiā de formis poſitis ī q̄ſtionib⁹. Ideo cētū forme cū ſuis diffitōib⁹ ſunt he. Entitas ē enſ rōe cui⁹ aliq̄d ens cauſat aliud ens. Eſſentia ē for ma ab eē abſtracta et ī eo ſuſtētata. Unitas ē for ma: cui ꝓpe cōpetit vnire. Pluralitaſ ē forma aggre gata ex plurib⁹ dr̄ntib⁹ numero. Naťa eſt forma cui ꝓpe cōpetit naťare. Gen⁹ ē ēs cōſideratū ⁊ val de cōfuſuꝫ q̄d de plurib⁹ dr̄ntib⁹ ſpē p̄dicať. Spēs ē ens: q̄d de plurib⁹ dr̄ntib⁹ numero predicať. In diuiduitas ē ens: q̄d magis diſtat a genere q̄ꝫ aliud ens. Propetas ē forma. cū qua agēs ſpecifice a git. Sīplicitas ē forma: q̄ magiſ diſtat a cōpoſitōe q̄ꝫ aliud ens. Cōpoſitio ē forma aggregata ex plu rib⁹ eēntiis. Forma ē eēntia: cū qua agēs agit in maťia. Materia ē eēntia ſimplr̄ paſſiua. Subſtā tia ē ens ꝑ ſe exiſtēs. Accidēſ ē forma nō ꝑ ſe exn̄ſ

(c) 2007 Ministerio de Cultura

nec ad ſuũ finẽ ꝑncipalr̃ ſe hẽt./Quãtitas ẽ ens rõe
cui⁹ ſubiectũ ẽ quãtũ/ ꝛ cũ ea ip̃ꝫ agit q̃tũ./Quali
tas ẽ ens: rõe cui⁹ ꝑncipia ſunt qualia./Relatio ẽ
forma reſpectiua ad multa diuerſa: ſine q̄b⁹ nõ põt
eẽ./Actio ẽ forma ĩherẽs paſſo./Paſſio ẽ ens ſub
ſiſtẽs et ĩherẽs actõi./Hit⁹ ẽ forma: q̃ ſubiectũ ĩdu
it̃./Sit⁹ ẽ poſitio ꝑtiũ recte ꝛ debite orditaꝝ i ſub/
iecto./Tp̃⁹ ẽ ens: ĩ q° entia creata ſunt ĩcepta ꝛ mo
ta. Uel tp̃⁹ ẽ ens ex multis nũc ꝯſtitutũ ſcƺ ante ꝛ
poſt./Loc⁹ ẽ accñs: ꝑ qd̃ entia ſunt locata. Uel lo
c⁹ ẽ ſupficies ãbiẽs ꝛ ꝯtinẽs ĩmediate ptes ĩtraneas
corporis./Mot⁹ ẽ ĩſtr̃ꝫ: cũ q° mouẽs mouet motuꝫ
Uel mot⁹ ẽ illd̃ qd̃ ſapit natãꝫ ꝑncipii mẽdii et finis
/Imobilitas ẽ ens nullũ appetitũ hñs ad mouẽdũ
/Inſtit⁹ ẽ figura ꝛ ſĩtudo ĩtellect⁹. Uel ĩſtict⁹ ẽ re
gulatio natãlis ĩnata a ꝑncipiis ĩherẽtib⁹ ad natã
lẽ opatõeꝫ./Appetit⁹ ẽ figura ꝛ ſĩtudo volũtatis.
Uel appetit⁹ ẽ hĩtus: cũ agẽs appetit finẽ ſiue qeteꝫ
/Attractio eſt forma: qua attraens attrahit attrac/
tũ. Uel attractio eſt forma q̃dã hñs ĩſtictũ et appe/
titũ attrahendi aliq̃d ad ſubiectũ./Receptio eſt for
ma: cũ qua recipiens recipit receptũ. Uel receptio ẽ
q̃dã forma hñs ĩſtictũ ꝛ appetitũ recipiendi aliq̃d ĩ
ſubiecto./Fãtaſma eſt ſĩtudo abſtracta a rebus ꝑ
ymagĩatõeꝫ./Plenitudo eſt forma a vacuitate re/
mota./Diffuſio eſt forma: cũ qua diffundens diffũ
dit diffuſibile./Digeſtio eſt forma: ꝑ quã digerens

(c) 2007 Ministerio de Cultura

digerit digeſtibilia./ Expulſio ē forma:cū qua na
tᷓa expellit ea:q̄ nō ꝯpetūt ſubiecto./ Significatio ē
reuelatio ſecretoꝝ cū ſigno demōſtratoꝝ./ Pulcri/
tudo ē q̄dā forma ſpecioſa recepta a viſu vł auditu
vł ymagiatōe vł ꝯceptu vł delectatōe./ Nouitas ē
forma:rōe cuiꝰ ſubiectū hītuatᷓ nouis hītibꝰ./ ydea
ī deo ē deꝰ. ydea aūt ī creatōe ē creatᷓa./ Matheāti
ca ē forma:cū qua ītellectꝰ hūanꝰ ꝯnudat ſubſtātiā
ab accn̄tibꝰ. Ens ī potētia exn̄s ē forma ī ſubiecto
exn̄s abſq3 motu quātitate qualitate ⁊ huiuſmodi.
/Pūctitas ē eēntia pūcti natᷓlis exn̄tis mīoris ꝑ
tis corporis./ Linea ē lōgitudo ꝯſtituta ex pluribꝰ
pūctis ꝯtinuis:cuiꝰ extrēitates ſūt duo pūcta. Tri
āgulꝰ ē figura hn̄s tres angulos acutos tribus line
is ꝯtētos./ Quadrāgulus ē figura hn̄s quatuor ā/
gulos directos./ Circulus ē figura linea circulari
ꝯtēta./ Corpus ē ſubſtātia ex pūctis lineis et āgu
lis plena./ Figura ē accn̄s ꝯſtitutū ex ſitu et hītu.
Generales rectitudīes ſunt. vi. q̄bus corpꝰ ē cētruz
ꝑ lineas diametrales./ Meſtruoſitas ē ꝺuiatio mo
tꝰ natᷓe./ Diriuatio ē ſubiectū materiale:ꝑ qꝺ ꝑticu
lare deſcendit ab vniuerſali./ Umbra ē hītꝰ ꝑuatio
nis lucis./ Speculū ē corpꝰ diaphanū diſpoſitū ad
recipiēdū oēs figuras ei preſentatas./ Color ē hītꝰ
ꝑ figurā ꝯtētꝰ./ Proporcio ē forma:cui ꝓꝓe cōpetit
ꝓporcionare./ Diſpoſitio ē forma:cui ꝓꝓe ꝯpetit diſ
ponere./ Creatio ī eternitate ē ydea. ī tp̄re aūt crea

(c) 2007 Ministerio de Cultura

ta eſt./Predeſtiatio i ſapia dei eſt ydea/i creatone
aut eſt creatura./Miſericordia i eternitate e ydea.
i predeſtinato aut e creatura. Neceſſitas aut eſt for
ma:q alr no ſe pot hre./ Sz neceſſitatus eſt ens co
tines illa./Fortua e accns iheres ſubiecto. Sz for
tunat9 e ho diſpoſit9 ad illa./Ordiatio e forma:cui
pprie ꝯpetit ordiare. Ordiat9 aut e ſuu ppriu ſubiectu.
/Coſiliu e dubitabilis ppo°. Sz ꝯſult9 e ſua quies.
/Gra e forma pmitiua i grato poſita gratii merito
/Perfectio e forma:cui pprie ꝯpetit pficere i ſubiecto
pfecto./Declara° e forma:i qua itellect9 qeſcit diſ/
tigedo Declarat9 aut e ſuu ſubiectu:i quo declara/
tio e hit9./Traſſubſtatiatio e act9 nate in traſſub/
ſtatiato denudata forma antiqua/ꝛ iduit noua for
ma./Alteratio e forma nata i alterato./Infinitas
e forma hns actu ifinitu ab oi fito remota./Dece/
ptio e hit9 poſitiu9 decipietis.et e hit9 puatiu9 dece/
pti./Honor e hit9 actiu9 i honorate. paſſiu9 aut in
honorato./Capacitas e forma:cu qua capax tatu
pot ꝯtinere ꝛ recipe:qtu pot ei euenire./ Exntia e
forma:cu qua exns exiſtitit id:qd e. Etagetia e for
ma moues exnte ad terminu ad que./ Coprehetio
e ſilitudo ifinitatis.ꝛ apprehēſio finitatis./Intetio
e forma:cu qua itllct9 iuenit iueta./ Silitudo e for
ma:cu qua aſſimulas aſſimilat ſibi ſimulatu./Ance
des e forma cans ꝯſequete./Coſeques aut e ſubie
ctu:i quo ancedes qeſcit./Potetia e forma:cu qua

(c) 2007 Ministerio de Cultura

ītellect⁹ attīgit obiectū./Obiectū aūt ē ſubiectū in
q° ītellect⁹ q̄eſcit./Act⁹ ē ꝯnexio potētie et obiecti.
generatio ī creatis ē forma:cū qua agēs cāt formaſ
nouas./Corruptio ē forma:cū qua corrūpēs ꝑuat
formas ātiquaſ. Priuatio exiſtit ī mīdio eaꝝ. The
ologia ē ſcīa:ī qua hō loq̄t̄ de deo./Phīa ē ſubie/
ctū:ꝑ qđ ītellect⁹ ſe ꝯhit ad oēs ſcīas./Geometria
ē ars īuēta ad mēſurādū lineas angulos ⁊ figuras
/Aſtronomia ē ars:cū qua aſtronō⁹ cognoſcit vir/
tutes ⁊ mot⁹:quos celū hēt ī inferioribuſ effectiue.
/Ariſmetica ē ars īuēta ad numerādū multas vni
tates./Muſica ē ars īuēta ad ordinādū multas vo
ces ꝯcordātes ī vno cātu./Rhetorita ē ars adīuē/
ta:cū qua rhetoric⁹ ornat ⁊ colorat ſua vba./Logi
ca ē ars:cū qua logic⁹ īuenit naṫalē ꝯiūctionē inter
ſubiectū ⁊ p̄dicatū./Gramatica ē ars īuēta ad īue
niēdū modū recte loquēdi recteq̄ ſcribēdi./Mora/
litas ē hīt⁹ ad agēdū bonū ſiue malū./ Politica ē
ars:cū qua burgenſes ꝓcurāt publicā vtilitatē ciui
tatis./Jus ē act⁹ regulat⁹ ī hoīe de iuſticia hītua/
to./Medicia ē hīt⁹:cū q° medic⁹ ꝓcurat ſanitatem
patiētib⁹./Regimē ē forma:cū qua ꝑnceps r̄git po
pulū ſuū./Militia ē hīt⁹:cū q° miles iuuat ꝑncipē
vt iuſticiā poſſit tenere./Mercaṫa ē hīt⁹:cū q° mer
cator ſcit emere ⁊ vēdere./Nauigatio ē hīt⁹ cū quo
naute ſciūt ꝑ mare nauigare./Cōſcīa ē forma: cuꝫ
qua ītellect⁹ affligit aīaꝫ ꝺ cōmiſſis./Predicatio ē

(c) 2007 Ministerio de Cultura

forma: cū qua p̄dicator īformat ꝓpl'z ad hn̄dū bōos mores/ et euitādū malos. Oratio ē forma: cū qua orans loquitur deo ſanctifice./ Memoria eſt ens: cum quo entia ſunt recolibilia.

De vndecima parte: q̄ ē de q̄ſtionibꝰ

HEc ps diuidr̄ i .12. ptes/ ſeu loca diſpoſita et ꝓporcionata ad q̄ſtiōes ſc'dz matie diūſitatē ex qua ſunt. Nā ī vno loco ſiue pte ē ſignata ſoº vniꝰ q̄ſtionis: ꝛ ī aº loco ſoº altiꝰ q̄ſtiōiſ ꝓpt̄ q̄d diūſimode applicabiꝰ q̄ſtiōeſ ad p̄oca loca. ꝛ hº duobꝰ modis. vidl'z facieꝰ aliquas q̄ſtiōes: quaſ ſoluēꝰ/ et alias: quas nō ſoluēꝰ/ ꝛ aliaſ: quaſ ſil'r facieꝰ: et iſtas dimittēꝰ artiſte bn̄ ītuēti: vt ip̄e abſtrahat ſolōnes ab illa pte ſiue loco: cui q̄ſtiōes trāſmittēꝰ. nā ī illa pte ſiue loco ſoº ē ſignata Hic v̄o paucas q̄ſtiōes facieꝰ ꝛ ſoluēꝰ cā breuitatis. Nā hec arſ abſtracta ē ab arte magna: vt ipſa breuiꝰ tractet̄. vt ītellectꝰ ſub paucis apprehēdat plura. Et ſic ītellectꝰ ē mag vniūſalis. Et p ſolōnē iſtaꝝ q̄ſtionū hic poſitā ſeu datā potit dari ſoº illaꝝ q̄ſtionū ſuo mº. Loca ſiue ptes ad quas trāſmittiꝰ q̄ſtiōes ſunt .12. vt iā ſupradcꝫ ē. vidl'z p̄ma figura/ ſc'da figura/ tertia figura/ quarta figura/ diffitōes/ r'le tabl'a/ euacuatio t̄tie figure/ multiplicaº quarte figure/ mixtio p̄ncipioꝝ et r'laꝝ/ nouē ſubiecta/ centū forme. Et p̄mo de primo loco ſiue parte dicemus.

(c) 2007 Ministerio de Cultura

De qſtionib⁹ pme figure

Q Ueſtio ē vtrū aliqͩ ſit ens:i q° ſubiectū ꝛ p̄dicatū ꝯuertant̃ i ideītitate ſubſtātie ꝛ nate ꝛ numeri p totā pmā figurā. Et rn̄dēdū ē:ꝙ ſic. naz al' ꝯuerſio ſubiecti et p̄dicati et equalitas eſſent deſtructe abſolute. et et̄nitas eēt ſupi⁹ p īfinitatē dura tōis. ꝛ ſua bonitas magnitudo ptas ꝛc̄: eēnt īferi⁹ p finitatē. qḋ ē ipoſſibile. // Querit̃ qḋ ē illud ens: ī q° ſubiectū ꝛ p̄dicatū ꝯuertūt̃. Et rn̄dēdū ē:ꝙ de⁹ ē illud ens. Talis ei ꝯūſio nō pōt eē niſi ī ſubiecto īfinito et eterno. // Querit̃: vtrū bonitas diuina hēat ī ſe magnā bonificatōez:ſic̄ diuin⁹ ītellect⁹ ītellectōez. // Querit̃: quar̃ d⁹ hēt ī ſe ita magnā agētiā ſic̄ exn̄tiā. // Querit̃: de⁹ de q° pōt tātū ꝙ tū ipſe ē // Querit̃: quare hō ꝛ aīal nō ꝯūtūt̃. Et huic rn̄dēdū ē:ex eo:qꝛ ꝯūſio nō pōt fieri int̃ mai⁹ et min⁹. ſ; int̃ equalia. // Querit̃ vtrū ī angelo ſua ptas ītellect⁹ et volūtas ꝯūtāt̃. Et dicēdū ē:ꝙ nō: alioquin ipſe poſſet hr̄e ita infinitū actū et eternum ſicut deus.

De qſtionib⁹ ſcḋe figure.

Q Ueſtiones ſcḋe figure trib⁹ modis pn̄t fieri. ſic̄ hō et leo q̇ p dr̄az differūt ſpecie. et p cōcordātiā ꝯueniūt ī genere. et p ꝯ̄rietatē ꝯ̄riant̃. vidl; p corruptibile et īcorruptibile. Et ſic de aliis ſuo m° // Querit̃: vtrū dr̄a ſit magis generalis ꝙ ꝯcordā

(c) 2007 Ministerio de Cultura

cia et ꝙ ꝯrietas. ad qđ dicēdū ē: ꝙ sic. eo: q2 vbicū
ꝗ ē ꝯrietas et ꝯcordātia: ē drā/ sʒ nō eꝯ̄ i oib⁹. i mlt̄
tis ei repit̄ drā et ꝯcordātia: i illis tñ nō ē ꝯrietas
naturalr̄. sic i entib⁹ spūalib⁹. // Querit̄: qđ ē mai⁹
ꝑncipiū aut ꝯcordātia/ aut ꝯrietas. dicēdū ē ꝙ con
cordātia. A ꝯcordātia ei descēdūt ꝑncipia ꝑmitiua
positiua. a ꝯrietate aūt ꝑuatia. // Qerit̄ vtrū ista
diffitio sit magis ostensiua dicēdo sic: hō ē aīal ho/
mificās/ vel hō ē ens: cui ꝓꝓe ꝯpetit homificare: ꝙ
ista: hō ē aīal rationale mortale. Et dicēdū ē ꝙ sic
Ratio ē: q2 hōificare soli hōi ꝯpetit/ rationabilitas
et mortalitas multis. // Per triāgulū ꝑncipii me
dii/ et finis pñt fieri q̄stiones trib⁹ modis. // Pri⁹
mod⁹ ē qñ q̄rit̄. quare ē vna ꝑma cā/ et nō plures.
cui rñdēdū ē ex eo q2 vn⁹ finis ē ifit⁹. // Scđ⁹ mo
d⁹ ē: qñ q̄rit̄: vtrū mediū exñs int̄ subiectū ⁊ ꝑdica
tū hēat ꝙtitatē ꝯtinuā/ aut discretā. Et ē dicēdū:
ꝙ ꝯtinuā hēt respectu medii extremitatis. discretā
aūt respectu medii ꝯiūctōis et mēsuratōis. // Ter
ci⁹ mod⁹ ē: qñ q̄rit̄: qualis fis ē vlti⁹ i subiecto. Et
respōdēdū ē: ꝙ fis ꝓꝑ⁹/ sʒ nō aꝑꝑat⁹. // Per triāgu/
lū maioritatis equalitatis ⁊ miōritatis pñt fieri q̄
stiones trib⁹ modis. ꝑ maioritatē. sic qñ q̄rit̄: quare
de⁹ ē supra angelū et angel⁹ supra hoīez. Et rñdē
dū ē: ꝙ de⁹ ē supra angelū ex eo: q2 bonitas diuina
magnitudo ⁊c. distāt ꝑ ifitatē a ꝙtitate/ et ꝑ etni/
tatē a tp̄re. Bonitas aūt āgeli et magnitudo ⁊c. nō

(c) 2007 Ministerio de Cultura

ſꝫ ipſa ſunt ſupra bonitatē ⁊ magnitudinē hoīs ⁊c̄.
eo q2 ī ſubiecto ī qº ſunt: diſtant a diuiſione et ſuc-
ceſſione. ſꝫ bōitas magnitudo ⁊c̄. corporis hōis nō
// Scḋꝰ modꝰ ē: qñ q̄rit ī aīa: quare intellectꝰ volū
tas ⁊ memoria ſunt equales ꝑ eēntiā. cui dicēdū ē:
ꝙ ex eo: q2 ꝑma cā ꝑ equalitatē ſue bonitatis ma-
gnitudīs ⁊c̄. ē intelligibilis amabilis et recolibilis
equalr̄. Et ī iſto paſſu cognoſcit ītellectꝰ: ꝙ demō-
ſtratio pōt fieri ꝓpt̄ q̄d/ aut q2/ vl̄ etiā ꝑ equipātiā.
// Tertiꝰ modꝰ ē: qñ q̄rit: quare pcc̄ꝫ ē magis circa
nihil ꝙ aliud ens. Et dicēdū ē: ꝙ ꝓpt̄ hº: ꝙ magis
repugnat fini eſſendi. // Querit̄ vtrū dr̄a q̄ ē īt ſen
ſuale et ſenſuale: ſit maior ꝙ illa: q̄ ē īt̄ ſenſuale et ī
tellectuale: et ꝙ illa: q̄ ē inter intellectuale et intelle
ctuale./ Adhuc vtrū iſta dr̄a q̄ ē int̄ ꝑncipiū et me
diū ſit maior ꝙ illa: q̄ eſt īt̄ mediū et fineꝫ./ Et ſil'r
poteſt q̄ri de dr̄a: q̄ eſt inter ſubſtātiā et ſubſtātiā
⁊c̄. Et rn̄dendū eſt ꝑ ea: q̄ ſunt ſignificata in trian-
glis ſupradc̄is ſubiectie et obiectie m̄diāte r'a d. b.

De q̄ſtionibꝰ tertie figure.

D Ictū eſt de t̄tia figura: ꝙ q̄dlꝫ ꝑncipiū appli
cat̄ alteri. et ideo querit̄: vtr̄ ꝯrietas ſit tm̄ ap
plicabilis bonitati magnitudini ⁊c̄. ꝙ tū ꝯcordātia
Et dicendū eſt: ꝙ nō. Cōtrarietas eniꝫ applicat̄ eiſ
ꝑuādo ⁊ ꝯrādo. ꝯcordātia aūt ꝯcordādo ⁊ ponen
do. // Dr̄ eē ī tertia figura bonitas magna/ et q̄d ē

(c) 2007 Ministerio de Cultura

bonitas magna. Et rñdedū ē: ꝙ bonitas magna ē illa: q̄ abſq; ꝯrietate et minoritate ꝯuēit cū oib⁹ ꝑn cipiis et ſuis correlatiuis. Querit̄ bonitas vbi eſt. vade ad camerā. b. i. reſpicias ſignificata. // Querit̄ bonitas d̄ q° ē. // Querit̄ bōitas q°m° ē. vad ad camerā. b. d. et. b. h. et accipias eaꝝ ſignificata. et ſic de aliis. // Itē q̄rit̄: qñ ē ītellect⁹ vl'is et ꝑticl'aris

De q̄ſtionib⁹ quarte figure.

Q Uerit̄ ꝑ camerā. b. c. d. vtrū aliqua bonitas ſit magna īfinitē ſic ęternitas. Et rñdendū ē: ꝙ ſic. alioq̄n tota magnitudo ęternitatis nō eēt bona ꝑ camerā. b. e. f. // Querit̄ vtrū de⁹ ſit ita potēs ꝑ ſuā bonitatē ſic ꝑ ſuū ītellectū. vade ad illā camerā: et recipe ſignificata ſuoꝝ correlatiuoꝝ et ſuarum diffinitionū. // Querit̄: vtꝝ angel⁹ ꝑducat angeluȝ cū ſit ſupi⁹: ſic hō ꝑducit hōieȝ: q̄ ē īferi⁹. Huic rñdedū ē: ꝙ nō. Angel⁹ eī nō r̄cipit augmētationē ab extra. q² euacuaret ſuā eēntiā. hō aūt ſic rōe corporis

De q̄ſtionib⁹ diffinitionū ꝑncipioꝝ et rl'aꝝ.

Q Uerit̄ vtꝝ de⁹ ſit ens neceſſariū. // Querit̄ vtrū vnitas poſſit eſſe īfinita abſq; actu īfinito / Querit̄ vtrū ſit vn⁹ de⁹ ſingularis. // Querit̄ vtꝝ de⁹ poſſit eſſe mal⁹. Uade ad diffinitionē bonitatiſ maguitudinis ⁊c. et teneas ea: q̄ tibi ſignificāt. Nā ſi bonitas ē magna et eterna: iā neceſſariū ē: ꝙ bo

(c) 2007 Ministerio de Cultura

nitas ſit rō bono magno et eterno: q̄ ꝓducat bonuꝫ magnū et eternū. Et ſic de aliis q̄ſtionib⁹ q̄ pn̄t fieri ꝑ diffinitōes ꝑncipioꝝ. // Querit̄ vtrū credere p̄cedat itelligere. // Querit̄: q̄ diffītio ſit melior et clarior: aut q̄ dat̄ ꝑ potētiā et ſuū ſpecificū actū: l' illa q̄ datur ꝑ gen⁹ et dr̄aꝫ. Et rn̄dendū ē: q̄ illa: q̄ dat̄ ꝑ potētiā et ſuū actū. ꝑ illā q̄d ē hēt cognitio ſubiecti et act⁹ ei⁹ ſpecifici. ꝑ alterā aūt nequaq̄/ niſi ꝑtiuꝫ tm̄. // Queritur vtrū potētia extra ſuā eēntiam hēat actū. // Queritur vtrū intellect⁹ agēs ſit ī memoria/ et ī volūtate patiēs. // Queritur vtrū itellect⁹ poſſit hr̄e obiectū abſqꝫ ſenſu. / Utrū diuina poteſtas poſſit hr̄e actū īfinitū. // Utrū act⁹ poſſit eē ſine dr̄a. / Utrū act⁹ ſit poſſeſſus a potētia/ aut ab obiecto/ aut ab vtroqꝫ. // Utrū ſubſtātia poſſit per ſe exiſtere abſqꝫ ſuis cauſis. // Utrū volūtas hēat poſſe ī itellectu ꝑ credere/ et intellect⁹ ī volūtate ꝑ itelligere. / vtrū ī aīa volūtas et memoria ſint equales. // vtrū ītellect⁹ abſqꝫ ſuis correlatiuis poſſit eē vniuerſalis aut ꝑticularis. // Utrū intellect⁹ qn̄ facit ſciaꝫ: faciat illā ꝑ ꝓꝓetatē et dr̄aꝫ. // Utrū ītellect⁹ diſponat amare ⁊ memorare/ et eᷓ. // vtrū itellect⁹ ī vno et eodem tp̄re poſſit credere et intelligere. // vtrū ītellect⁹ ī ſe ipſo faciat ſciaꝫ. // Queritur q̄m⁹ itellect⁹ facit ſpēꝫ. // vtrū ītellect⁹ cū ſua ſpecie īꝑet volūtati et mēorie: q̄ obiectet illā ſpeciē. Sic applicaui⁹ q̄ſtiones regulaꝝ ad intellectum: ſic pn̄t applicari ad alias potentias suo modo.

imperet

Vete a folio 94. del Arte Breve, impreso en Caja de cayd año 1744. y hallaras lo q. falta

(c) 2007 Ministerio de Cultura

De questionibus Tabulę
Cap. 8.

1. Quęrit. Utrū Mundus sit æternus? Vade ad columnā B.C.D. & teneas negativā; & invenies in Camera BCTB. quòd si Mundus æternus ñ est, multa sūt æternitates specie differentes, & concordantes sunt per cameram BCTC. contra camerā BCTD. quod est impossibile. Unde sequit., quòd de quęstione negativa est tenenda. Et hoc probat Regula B.

2. Quęrit. Utrum Deus possit esse tantū infinitū infinitū per suam Magnitē. quā per suam æternitatem? Vade ad columnā CDE, & ad cameram CDTC tenendo afirmativā, contra camerā CDTD.

3. Quęrit. Utrū Deus tantū possit per æternitatē, quātum per intellectū? Vade ad Columnā D.EF. & ad Cameram DETD.

4. Quęrit. Utrū Deus scit ita potens per suū posse, sicut per suū intelligere, & amare? Vade ad colūā. EFG. & tene afirmativā, per camerā EFTE, & per camerā EFTF. & per camerā EFTG. quousq. tota columna sit evacuata.

5. Quęrit. Utrum in Deo suus intus, & voluntas sint Majores, quā sua virtus? Vade ad columnam FGH, & tene negativā per omnes cameras, ipsius columnę, hauviendo significata camerarum.

6. Quęrit. Divina Veritas sit ita virtuosa per ęqualia correlativa, sicut Divina Voluntas? Vade ad columnā GHI, & tene afirmativā per ōnes cameras ipsius Columnæ.

(c) 2007 Ministerio de Cultura

inse. Deus essentialiter? Ad quod respondendū est, quod habet suū correlativū, sine quib? non posset habere immensas, & æternas rationes.

4\. Per tertiā speciem, Quærit? Quid est Deus in alio? Ad quod dicendum est, quod ipse est creans, gubernans, & hujusmodi.

5\. Per quartā speciem Regulæ C, Quid habet Deus in alio? Et dicendum est, quod habet in Mundo posse, & dominium: & in hominibus judicium, & actum gratiæ, misericordiæ, humilitatis, patientiæ, & pietatis. Et hæc de Deo sufficiant, causa brevitatis.

De Quæstionibus Angeli. Cap. 13.

1 Quærit? Utrum Angeli sint? Et respondendum est, quod sic, si enim id, quod minùs videtur Deo simile, est, multò magis id, quod magis videtur esse simile Deo, est. Adhuc, si aliquid est, quod est compositum ex intellectuali, & corporali; multò magis id, quod est cōpositū ex intellectuali & intellectuali est. Amplius si Angeli quidē non essent, scala differentiæ, & concordantiæ esset evacuata; & per consequens mundus: quod est impossibile.

2\. Quæritur, Angelus de quo est, & cujus est? Respondendū est per Regulam D, quod est de se ipso: sua enim essentia n̄ potest esse punctualis, neq; linealis. Et per secundā speciem ejusdem regulæ est de suis correlativis spiritualis; scil? de suis tivis, bilibus, & are, ex quibus est compositus. Per tiva est activus & per bilia est receptivus; & are est actus existens inter tiva, & bi-

(c) 2007 Ministerio de Cultura

lia. Per tertiã speciem, est dicendũ, quod Angeli est
Dei. Et hæc de Angelis, causâ brevitatis sufficiant.

De Quæstionibus. Cœli.
Cap. 14.

1 Quærit. Utrũ Cœlum moveat se ipsum? Et responden-
dum est, quod sic: ut sua principia habeant correlativa
substantialia & propia per suas constellationes.

2 Quærit. Cœlum moveat se ad locũ? Et respondendum
est, quòd sic, in se circulariter; sed ñ extra se. Ratio
hujus est, quia extra se nullã actionẽ habet, nec
habere potest.

3. Quærit. Utrũ Angelus moveat cœlum? Et responden-
dum est, quòd non: quia si moveret, jam tiva corre-
lativarum cœli essent inferius, & bilia superius. Et
etiam per suã formam ñ moverent elementa, nec
elementa; sed per suam materiã: quod est impossi-
bile.

4 Quæritur Utrũ Cœlum habeat animã motivam?
Et dicendum est, quòd sic: nam aliter sensitiva, & ve-
getativa ñ haberent animas votivas: nec eleme-
tata haberent motum.

5 Quærit. Per primã speciem regulæ E. Quare est Cœ-
lum? Et dicendum est, quod ex eo, quia de sua for-
ma & materia est constitutũ.

6 Per secundam speciem regulæ E. Quærit. Quare est
Cœlum? Et dicendum est, ut entia inferiora possũt
habere motũ. Et hæc de Cœlo sufficiãt causa brevitatis.

(c) 2007 Ministerio de Cultura

De Questionibus Hominis
Cap. 15.

1 Querit. Vtrũ homo de Deo possit habere majorem notiam affirmando, an negando? Et respondendum est, quòd affirmando: Deus enim non est per illa, sine quibus ipse est, set per illa, sine quibus ipse esse ñ potest.

2 Querit. Quare homo agit per formã specificam? Vade ad secundam speciem regule E. & ibi est solutio implicata num. 78.

3. Querit. Vtrum homo aumentans suos actus, augmentet suã essentiam? Et respondendũ est, quòd nullus homo agit se ipsũ.

4 Querit. Quando homo desiderat recolere, & ñ potest recolere, quis istorũ deficit prius; an memoria, an intellectus? Dicendum est, quòd memoria: ipsa enim citiùs reddit speciem antiquã naturaliter intellectui, quam voluntati.

5 Querit. Anima & corpus quando componunt hominem? Et dicendũ est, quòd in homine bonitas corporalis & spiritualis componũt unã bonitatem: & sic de alijs.

6 Querit. Quid est vita hominis? Ad quòd respondendum est, quòd est illa forma, que composita est ex vegetativa, sensitiva, imaginativa, & rationativa.

7. Querit. Quid est Mors hominis? Et respondendum est, quòd dissolutio potentia elementativa, vegetativa, sensitiva, imaginativa, & ratiocinativa.

8. Querit. Vtrum homo sit visibilis? & dicendũ est, quòd

(c) 2007 Ministerio de Cultura

non: visus enim ñ potest videre, nisi colorem & figuram.

9 Quærit. Utrũ in homine intellectus, & memoria sint eadem potentia? Ad quod respondendũ est, quod ñ: quia si essent eadem potentia, jam intellectus non esset successivus in adquirendo species; nec traderet illas oblivioni; neq; etiam eas ignoraret. Item, quia nimis esset fortis in objecto, contra libertatem voluntatis. Et hæc de homine sufficiant, causâ brevitatis.

De quæstionibus Imaginativæ. Cap. 16.

1. Quærit. Utrũ imaginativa imaginet. imaginabilia suo modo, sicut sensitiva sentit sensibilia?
2. Quærit. Quæ est causa, quare imaginativa abstrahit species à sensibus.
3 Quærit. Quit est Imaginativa?
4 Quærit. Utrũ Imaginativa habeat correlativos?
5 Quærit. Utrũ Imaginativa aumentet se, augmẽtando suum actum?
6 Querit. Utrum Imaginativa sit altior potentia quam sensitiva?
7. Quæritur Utrũ Imaginativa habeat instinctũ, & appetitũ specificos?
8 Quæritur Utrum sensitiva, perquem modũ impediat actũ imaginativæ?
9 Quærit. Quare Imaginativa ñ est ita potens in sensi=

(c) 2007 Ministerio de Cultura

bilibus, vel sensatis, sicut sensitiva? Vade ad subjectum imaginativæ, parte 9. cap. 5. n. 150.

10. Quærit. Utrum sensitiva senset imaginativã? Et respondendum est, quòd potentiæ inferiores ñ agunt in superiores.

De quæstionibus sensitivæ

Cap 17.

1. Quærit. quæ potentia istarũ sensiat famem & sitim, aut gustus, aut tactus? Et respondendum est, quòd illa, quæ magis disponit objectũ.

2 Quæritur Utrum gustus sic sentiat famem, aut sitim cum instinctu, & appetitu sicut visus coloratum, cum cum colore? Vade ad secundam speciem regulæ C.

3 Quæritur sensitiva, ex quo sensat sensata? Et respondendum est, quòd quilibet sensus particularis sensat suum sensibile per formã specificã: sicut subjectũ coloratum subsistens chrystallo colorat ipsam.

4 Quæritur. Utrũ sensitiva habeat quantitatem pũtualem, & linealem? Respondendum est, quòd sensitiva citò attingit objectũ de longè, sicut de propè.

5 Quæritur Utrum sensitiva sicut habet sensum communem, sic habeat communem potestatem, instinctũ, & appetitum.

6. Quærit. quid est sensitiva?

7. Quærit. sensitiva cum quib? est communis, & particularis? ~~sensitiva ex quo vivit, & nutrit.~~

8 Quærit. sensitiva ex quo vivit, & nutritur?

(c) 2007 Ministerio de Cultura

9 Quærit. Vtrum sensitiva sit sensata? Vade ad subjectum sensitivæ p. 9. c. 6. n.

De questionibus vegetativæ Cap. 18.

1 Querit. Vtrum Vegetativa agat per speciem suã? respondendum quòd sic.

2 Quęrit. Vtrum vegetativa habeat aliqua rationa quorum sit communis, & particularis, sicut sensitiva habet?

3 Quęrit. Vtrũ quantitas vegetativę sit punctualis, vel linealis? Respõdendũ quod sic.

4 Quęrit. Quid est vegetativa, & quid habet in se ipsa per secunda speciem regulæ C?

5 Quærit. Vegetativa ex quo vivit, & nutrit, & crescit, & in quo subjecto est plantata? Vade ad subjectum vegetativę, in quo solutiones prędictarũ questionũ sunt implicatę, p. 9. cap. 7. n. 153.

De Questionibus Elementativæ. Cap. 19.

1 Quęrit. Quit est Elementativa?

2 Quęrit. Vtrũ elementativa habeat multas species, sicut sensitiva?

3 Quęrit. An elementativa habeat suos ~~actus~~ correlativos?

4 Quęrit. Vtrum flãma candelę elementet ellychi=

(c) 2007 Ministerio de Cultura

nium lampadis in seipsa, quando ipsum ascendit.

5 Queritur Utrum flama candela sic accendat ellychninium cum aëre, sicut visus sensat cum luce?

6 Querit. Utrum elementativa sit causa specialis longitudinis, latitudinis, profunditatis & plenitudinis?

7. Querit. Utrum elementativa sit communis species elementorum.

8 Querit. Utrum elementativa possit esse, in subjecto elementis ab ipso remotis?

9 Queritur Utrum elementativa sit fons punctorum linearum, & figurarum.

10 Querit. Utrum Elementativa sic moveat se naturaliter, cum suo instinctu & appetitu, levitate, & gravitate, caliditate, & hujusmodi, sicut homo seipsum artificialiter cum pedibus suis?

11. Querit. Utrum elementativa possit habere naturam, absque correlativis substantialibus?

12 Querit. Utrum elementatis elementa sint actu?

13 Queritur Utrum sint dua caliditates & siccitates, & dua albedines, & hujusmodi?

14 Queritur Utrum elementativa habeat continuam quantitatem per omnia loca, sub globo lunari?
Solutio: Vade ad subjectum elementative, part. 9 cap. 8. n. 154. & abstrahes ab eo solutiones, cum intellectu condi(nato)tio, & artificiato per Artem istam.

(c) 2007 Ministerio de Cultura

15 Queritur. Utrum sit quintum Elementum? Et respondendum est, quòd non: in elementatis sufficiunt quatuor complexiones.

De quęstionibus Instrumentalitatis Moralis. Cap. 20.

Superius jam fecimus quastiones instrumentalitatis naturalis; hic autem volumus facere quastiones instrumentalititatis Moralis. Et quaeritur. Quid est Moralitas? Queritur 2. Quid est justitia, prudentia, &c. Queritur 3. Quid est avaritia, gula &c. Vade ad 9um subjectum instrumentalitatis, & age 2dum quod ibi significatum est per ejus tractatum, part. 9. cap. 9.

4 Queritur. Utrum justitia sit bona? Et respondendum est, quòd sic; quia si non, tunc justitia non esset mala.

5 Queritur. Utrum justitia habeat Correlativa? Et dicendum est quòd sic; quia si non, jam non posset esse habitus, neque haberet aliqua, in quibus esset sustentata, & assitutata. Et sicut dicitur de istis, ita possunt fieri questiones de justitia, per omnia sua principia, & regulas. (Dictum est de justitia: & ita similiter potest dici de alijs habitibus virtuosis.

6 Queritur. Utrum vitia sint simpliciter principia privativa? Et respondendum est, quòd sic: nam ipsa cum virtutibus nullam conveni=

(c) 2007 Ministerio de Cultura

entiâ habent: in virtutib.ᵒ enim agens, & agibile, & instrumentum invicem conveniunt in objecto virtuoso. Et hæc de Moralib.ᵒ sufficiant, causâ brevitatis; & maximè, quia in Arte Magna de ipsis largiùs tractatu.

De Quæstionibus centum formarum Cap. 21.

Quæstiones centũ formarũ tot modis fieri possũt, quot qualibet forma est differens in q.ᵗ vel subjectis: sicut Entitas ettª quę est una forma in Deo; & alia in Angelo: & alia in Cælo ettª sicut quãdo quærit. Quærit

1. Utrũ entitas Dei sit principiũ ad omnes entitates? Et respondendũ est, q.ᵈ sic; eò quia sua bonitas; & sua Magnitudo ad omes Magnit.nes; & sua æternitas ad omes durrones ettª Hoc autem ñ potest dici de entitate Angeli, Cæli ettª Et ideo forma secũdũ quòd est diversa ab alijs, debet discurri cũ suis principijs, & regulis.

2 Quæritur Utrũ essentia & esse convertunt.? Et respondendũ est, quòd in Deo convertũt.; in Deo enim nihil est superius, neq; inferius: sed in Angelo, Cælo, ettª ñ convertuntur; eo quia esse in illis est per essentiã, & ñ è converso: & ideo in talib.ᵒ essentia est superiùs, esse autem inferius. Quæstiones per unũ modum possunt fieri de unitate Dei, & per alium

(c) 2007 Ministerio de Cultura

de unitate Angeli, et per aliũ de unitate Cœli ettª. sicut quando
3 Quærit. Utrũ competat unitati Dei unire infinitum? Et respondendũ est, quòd sic: non abiq. unire infinito, ipsa unitas ñ posset esse infinita; eò quia sua potestas ettª. esset finita, et ligata. Et in æternitate, esset otiositas: et sic posset dici de Divina bonitate, Magnitne. ettª. quod est impossibile.
4 Si autem quærat. de unitate Angeli Utrũ ei competat unire? Ad hoc respondendũ est secundum conditiones suæ unitatis; videlicet qd. unus Angelus cũ alio unit unũ loqui moralit. objectivè. unũ unũ amare, unum intelligere, unũ bonificare. Non dico, quòd unus Angelus uniat alterũ Angelũ, quia ñ potest, ut dictũ est supra, cap. 5. de quæst. 4. figuræ quæst. 3tia. n. 189. Neque etiam unũ cœlum potest unire alterũ cœlum; sed effectivè unitas cœli causat unitates in inferioribus. De unitate autem hominis ñ est sic: nam unus homo potest unire alium hominem, generando illum. Et sic de alijs suo modo.
5 Quærit. Utrum in Deo sit pluralitas? Et respondendum est, quòd sic, respectu suorũ correlativorũ, per 2. speciem regulæ C. significatiô, sine quibus ñ posset habere in se infinitam et æternam operationem bonificando, magnifido. æternifido. ettª. Et

sic essent ligatæ, & otiosæ suæ rationes: qđ est impossibile.

De pluralitate autem Angeli non est sic: nam angelus est compositus ex tivis, & bilib?, respectu simplicitatis Divinæ: & similit? Cœlū jam est magis compositū, quã Angelus: & homo, quã Cœlum.

6 Queritr. Vtrum in Deo sit natura? Et respondendū est, quòd sic; vt habeat naturale recolere, intelligere, & amare: Et etiam naturalem bonitatem, magnitẽ ettª. Et ipsæ sint ei rationes naturales, quòd producat bonū infinitū, & æternū, vt competat ei naturare: hoc est Deo Patri per generationem æternã comunicare filio eandem numero naturã: Deoque Patri, & Filio per æternam spirationem comunicare eandem numero naturam Spiritui Sancto.

(De natura autem Angelica non est sic; nam finita, & nova est: veruntamen ei competit naturare; eo quia habet species naturales innatas, cum quib? objective & naturalit? objectat. Et sic de natura Cœli potest dici, secundūm suū modū; & etiã secundūm sua principia, & regulas naturales, & specificas, cum quibus naturalit?, & specificè agit. Et sic de Natura aliorum subjectorū potest dici suo modo.

Per ea, quæ supradicta sunt, potest Artista facere quæstiones de centū formis, & solvere eas secundū quod quæstiones diversimodè pertractantr. & deducuntur.

(c) 2007 Ministerio de Cultura

cuntur per novem subjecta, inter se differentia, conservando cuilibet formæ suam definitionem, quā supra dedimus, parte 10. cap. 2. Et in isto passu cognoscit intellectus, per quem modum ipse est valdè generalis ad faciendū multas questiones, & solvendum illas per illum modum, qui est in evacuatione 3.æ figuræ, & in multiplicatione 4.tæ figuræ. Et ideo quis posset numerare quæstiones, & solutiones quæ fieri possent? Et de quæstionib.s centum formarū. sufficiat, brevitatis causā.

De XII. Parte quæ est de Habituatione hujus Artis.

Hæc pars est de habituatione hujus Artis. & ipsa in tres partes dividit. Quarū prima est de 13. partib.s in quas hæc Ars dividit; & illas Artista hujus Artis debet habituare, ut ipse sciat applicare quæstionem ad illum locū, sive locam quæstioni dispositū, sivè disposita, secundum materiā quæstionis.

Secunda pars est, quod ipse habituet modum, & processū hujus Artis, tenendo modum textus ad probandum, & solvendū quæstiones peregrinas illo modo, per quem sunt explicatæ in textu: sicut unū exemplum, quod per aliud est exemplificatum, & declaratū.

(c) 2007 Ministerio de Cultura

Tertia pars est, quod ipse habeat modum multiplicandi quæstiones, & solutiones ad unã, & eandem conclusionem; ut per tertiã, & quartã figuram ac Tabulam significatum est. Et hæc de habituationes sufficiant, causa brevitatis.

De XIII. Parte, quæ est de modo docendi hanc Artem.

Pars ista dividitur in quatuor partes. Prima est, q. de Artista bene sciat Alfabetũ, corde tenus, & figuras, diffinitiones, Regulas, atque assituationem Tabulæ. Secunda pars est, quod ipse debeat bene textum scholarib. rationabilit., & n̄ liget secum auctoritatib. aliorũ. Et quod scolares perlegant textũ: et si Scholares dubitaverint in aliquo, petant illud ab Artista, sive Magistro.

Tertia pars est, quod Magister, sive Artista faciat questiones coram Scholaribus, & solvat eas rationabiliter, secundum Artis processũ: nam absque ratione Artista n̄ potest bene uti Arte ista. Unde sciendum est, quod hæc Ars tres amicos habet; videlicet subtilitatem intellectus, rationem, & bonam intentionem: sicut istis quidem tribus nullus hanc Artem addiscere potest.

Quarta pars est, quod Artista faciat Scholaribus questiones, ut ipsi de illis respondeant. Et

(c) 2007 Ministerio de Cultura

dicat eis, quòd multiplicent rationes ad unam & eandem conclusionē. Et adhuc, quòd inveniant loca, quorū ratione sciant respondere & rationes multiplicare. Si vero Scholares nesciant respondere, neque rationes multiplicare, neque loca invenire; tunc temporis Artista, sive Magister doceat Scholares de prædictis.

De Fine Artis brevis

Ad honorem & laudem Dei, & publicæ utilitatis finivit Raymundus Lull hunc librū Pisis in Monasterio Sancti Dominici, Mense Januarij, anno à nativitate Domini ~~1307~~ nostri Jesu Christi 1307. cui sit laus & honor per infinita sæcula sæculorum. Amen.

(c) 2007 Ministerio de Cultura

(c) 2007 Ministerio de Cultura

(c) 2007 Ministerio de Cultura

(c) 2007 Ministerio de Cultura

(c) 2007 Ministerio de Cultura

(c) 2007 Ministerio de Cultura

(c) 2007 Ministerio de Cultura

(c) 2007 Ministerio de Cultura

fficialem Maioricen in causa infrascripta deputatum contra
Maioricen ex una et ipm appellantem ex altera partibus
actitato lacius dicitur apparere audiendum [illegible]erendam et
mittentes vobis quatinus vocatis dictis partibus et aliis que
ssime vos informetis, ac inde sup(er) p(re)missis procedatis prout
uthentico nobis p(er) fidelem nuncium transmittere procuretis
vobis constiterit veritatis testimonium perhibere certificantes nos
[illegible] cum suis dependentibus incidentibus emergentibus et connexis
a dictum appellantem seu eius appellationem in aliquo non preiu[dic]
ensis novembris Anno a nativitate domini Millesimo quadragentesimo

[illegible]

Anno domini millesimo [illegible]

[illegible] notarius [illegible]

[illegible]

[illegible]

Si amat lo [illegible]

Intellectuales habitus sunt scientia intellectus sapientia pr[illegible]
et ars Quorum hic non est sufficientia quia omnis habitus intellectua[illegible]
speculativus et practicus Si speculativus hoc duplex vel circa p[illegible]
vel circa conclusiones Si circa conclusiones hic est scientia Si circa [illegible]
duplex vel circa principia demonstrationum [illegible]

(c) 2007 Ministerio de Cultura

© 2007 Ministerio de Cultura

Inc
6